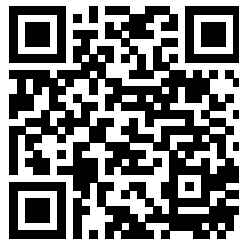

Veliko spasenje

Hole, Frank Binford

Scan code to read online.

Information about the book

Subtitle	-
Language	Croatian
English title	The Great Salvation
ISBN	978-953-7786-02-1
Item number	1076590
Copyright info	by ZIVA RIJEC
Generated on	Tue Jun 09 2020

This comment is published on the Internet at: <https://gbv-online.org/product/1076590>

Contact: info@gbv-dillenburg.de

Website: www.gbv-dillenburg.de

Table of contents

Oproštenje	4
Opravdanje	9
Otkupljenje	14
Pomirenje	19
Spasenje	24
Posvećenje	30
Novo rođenje	36
Oživljenje	42
Dar Duha Svetoga	48
Novo Stvorenje	54

Oproštenje

Kad je u nama došlo do prvih gibanja Božjega Duha, učinak kod gotovo svakoga od nas bilo je to da smo postali svjesni svojih grijeha i krivice uzrokovane njima te smo zbog toga počeli tražiti oproštenje. Željeli smo da nam bude oprošteno i da to znamo.

Nadam se da čitatelj zna da mu je oprošteno, no ipak bi bilo dobro da počnemo s pregledom nauka Pisma o tome predmetu, s ciljem da dobijemo pravilno razumijevanje tog velikog i temeljnog blagoslova Evanđelja.

Prije svega, dakle, promotrimo to da je, kada je Adamovim prijestupom u svijet ušao grijeh i čovječanstvo zbog toga dospjelo u potpuno izopačeno i grešno stanje, učinak bio mnogostruk. To nije bilo samo pitanje opterećenosti krivicom, nego mnogo više od toga. No ipak, prvi i najočigledniji učinak bilo je to da je Adam postao krivac opterećene savjesti. Otkako su se ljudi namnožili govori se o tome da je „sav svijet kriv pred Bogom“ (Rim 3,19), a to znači da je, budući da je krivica nešto osobno, kriv svaki pojedinac koji sačinjava svijet, to jest svaki od nas.

No Pismo govori i o onima koji su „svadljivi i ne pokoravaju se istini“ (Rim 2,8). Ima mnogo ljudi koji nipošto nisu spremni priznati svoju krivicu, nego se radije prepiru o utemeljenosti same zamisli da je čovjek kriv pred Bogom. Oni, nasuprot tome, pokušavaju dokazati da je svakom čovjeku urođena dobrota i on se, kako oni vele, uvijek bori za napredak. Neki od tih svadljivaca idu čak tako daleko da niječu sva utvrđena mjerila po kojima se razlučuje što je ispravno, a što pogrešno. Dobro i zlo riječi su koje imaju samo relativno značenje, budući da je za njih „dobro“ ono što je potvrđeno kao takvo od većine prosvijećenog dijela čovječanstva u nekom povijesnom razdoblju, a „zlo“ ono što njihov razum ne prihvaća. Iz toga slijedi da su „ispravno“ i „pogrešno“ promjenjive vrijednosti koje se mijenjaju u skladu s čudorednim predodžbama suvremenoga društva. Svekoliko prosuđivanje o takvim pitanjima prepušteno je ljudskome razumu pa je stoga jedina krivica koju oni poznaju ona kojom se može biti opterećen zbog prestupanja mjerila koja su postavili najprosvijećeniji i najnapredniji među ljudima. Zbog toga najviša osuda koju oni mogu priznati jest biti „*kriv pred ljudima*“.

Poslanica Rimljanima, s druge strane, počinje s BOGOM, i ne moramo je previše istraživati da bismo našli osudu nad sobom: „*krivi pred Bogom*“.

U njezinu prvome poglavlju nalazimo:

„Evanđelje Božje“

„Sin Božji“

„Snaga Božja“

„Pravednost Božja“

„Gnjevi Božji“

„Slava Božja“

„Sud Božji“,

a Bog, čija su snaga, pravednost, gnjev, slava i sud objavljeni, jest „Stvoritelj“ (Rimljanima 1,25). Smjesta, dakle, prelazimo s močvarnog tla ljudskih mjerila i mišljenja na postojanu stijenu božanske istine te se nalazimo pred Stvoriteljem čije je obilježje utvrđena i nepromjenjiva pravednost.

No može biti potrebno mnogo da uvjerenost o krivici učinkovito prodre u savjest pojedinoga grešnika. To, vjerojatno, neće biti tako teško kod ljudi koji su ogrezli u barbarstvu, koje tako često prati poganstvo. O takvima je riječ u Rimljanima 1,18-32 i oni su bez isprike pa su im, stoga, zatvorena usta. Dovoljan je i sâm popis brojnih zala u koja su oni upali uslijed odvratanja od spoznaje o Bogu. U njihovu slučaju, kako bi ih se uvjerilo i ušutkalo, nije potrebno nikakvo daljnje dokazivanje.

Ali u raznim razdobljima svjetske povijesti su narodi, iako poganski, razvili vlastite visoke kulture i civilizacije. Takvi su bili stari Grci, i njima su upućene riječi u Rimljanima 2,1-16. U njihovu slučaju je mračna jama nečistoće djelomice bila prekrivena profinjenim sustavima filozofske misli i etičkoga nauka. Oni su osuđivali bijedne, nepismene barbore, a ipak su i sami činili isto što i oni, samo na profinjeniji način. Ni oni „nemaju ispriku“, ali je ipak, kako bi ih se uvjerilo, bilo potrebno podastrijeti i neke detaljnije dokaze, povezane s udarcem dobro naoštrene oštrice istine. U podastiranju tih dokaza podsjeća ih se da je „osuda Božja po istini“, da dolazi dan „objavljenja pravednoga suda Božjega“ i da „kod Boga nema pristranosti.“

Spajanjem tih triju činjenica nemoguće im je izbjeći Božju osudu. Ako bi Njegov sud ponekad bio samo po vanjštini, ili ako bi On povremeno odstupao od stroge pravednosti ili bio podložan promjenama zbog pristranosti ili obazrivosti prema pojedincima, tada bi postojala nekakva mogućnost da mu se izbjegne. No on je „po istini“ pa, stoga, pravo stanje stvari mora izići na svjetlost dana. On je „pravedan“, i zato će provoditi sud po apsolutnoj i krutoj pravednosti. Nema „pristranosti“, i zato Boga ništa neće odvratiti od suda po apsolutnoj pravednosti u svjetlu apsolutne istine. To bi moralo zatvoriti usta ljudima najviših civilizacija i kultura te ih uvjeriti da su „krivi pred Bogom“.

Na poslijetku, postojali su i Židovi, narod koji je imao kulturu koja je bila ne samo prirodna, nego i božanska. Njima su upućene riječi u Rimljanima 2,17 do 3,20, i u tome odjeljku imamo ne samo podastiranje dokaza, nego i odlučujuće svjedočanstvo njihovih vlastitih Pisama Staroga zavjeta. Optužnica protiv njih izražena je riječima njihova vlastitog Zakona, a na kraju je težina toga svjedočanstva Pisma još snažnije položena na njihovu savjest činjenicom da „što god Zakon veli, onima koji su pod Zakonom govori“, to jest Židovima. Zbog toga temeljita optužba i osuda Zakona nije bila namijenjena ni barbarima ni Grcima, nego uznositim i samopravednim Židovima, da i njihova usta umuknu i tako sav svijet postane „kriv pred Bogom“.

Nakon što je utvrđena krivica, nastala je neophodna potreba za oprostjenjem. Stoga ga nalazimo već u prvim poukama koje je uskrsli Gospodin iznio svojim učenicima.

U Luki 24,45-48 rekao je Jedanaestorici da „će se u njegovo ime propovijedati pokajanje i oprostjenje grijehâ među svim narodima.“ U Djelima 26,16-18 imamo izvješće apostola Pavla o tome kako je u nebeskom viđenju čuo glas Proslavljenoga, koji ga je poslao k poganima „otvoriti oči njihove ... da prime oprostjenje grijehâ.“ Djela apostolska svjedoče o tome kako je bila izvršena ta zadaća. Mnoštvu u Jeruzalemu koje je na dan Pedesetnice „probolo u srcu“, Petar je govorio o „oprostjenju grijehâ“ (Dj 2,38). Pred velikim vijećem opet je svjedočio o „oprostjenju grijehâ“ (Dj 5,31). Zatim je poganinu Korneliju i njegovim prijateljima objavio da „po Njegovu imenu prima oprostjenje grijehâ svatko tko u Njega vjeruje“ (Dj 10,43). Miješanu mnoštvu u sinagogi u Antiohiji Pavao je objavio: „Neka vam je stoga znano ... da vam se po tome čovjeku propovijeda oprostjenje grijehâ“ (Dj 13,38).

U svakom od šest navedenih slučajeva u grčkom izvorniku upotrebljava se ista riječ, koja, jednostavno, znači „otпустiti“ ili „razvezati“, a to je upravo ono što okrivljeni grešnik treba u pogledu svojih grijeha. Da, Onaj kome je grešnik skrivio, sâm želi „otпустiti“ njegove grijeha ili „skinuti ih“ s njega. Kakva li prekrasnog *olakšanja*! To je upravo ono čemu se može radovati svako Božje dijete. „Pišem vama, dječice“, rekao je ostarjeli apostol Ivan, „jer su vam oprostjeni (to jest skinuti i otpušteni) grijesi zbog njegova imena“ (1 Iv 2,12).

Vidjeli smo da u poslanici Rimljanima Sveti Duh sve čovječanstvo proglašava „krivim pred Bogom“. Zbog toga bismo, prirodno, mogli očekivati da ćemo odmah nakon toga naći potpunu objavu o oprostjenju. No činjenica je da se riječ oprostjenje u toj poslanici pojavljuje samo jedanput, i to kada apostol navodi Davidove riječi iz Psalma 32. Blaženstvo čovjeka kojemu Bog uračunava pravednost bez djela, David je opisao riječima: „Blagoslovljeni su oni kojima su oprostjena bezakonja“ (Rim 4,6.7). To nam, međutim, pokazuje da uračunavanje pravednosti, to jest opravdanje, u tome odjeljku ima praktično istu vrijednost kao i oprostjenje.

Riječi koje se tako mnogo koriste u prvim poglavljima poslanice Rimljanima jesu *pravednost* i *opravdanje*, i to su riječi najveće punine. Ne može se imati oprostjenje grijehâ bez opravdanja, niti *obratno*; ali kod oprostjenja je naglasak na onom negativnom – mi gubimo svoje grijeha; kod opravdanja je naglasak na onom pozitivnom – mi zadobivamo pravednost.

Pitanja

Često se smatra da je svima oprosteno. Može li takva tvrdnja u nekom smislu biti istinita?

Ne. Svakako da je divna činjenica to da „Bog bijaše u Kristu pomirivši svijet sa sobom ne uračunavajući im njihove prekršaje“ (2 Kor 5,19). Zbog toga je Gospodin onoj grešnoj ženi rekao: „Ni ja te ne osuđujem“ (Iv 8,11). Božja predigra milosti, koja je prikazana u Kristu prisutnom ovdje na Zemlji, bila je odbačena. Također je divna činjenica to da je On, nakon što je Njegova prvotna ponuda bila odbačena, na temelju Kristove smrti i uskrsnuća u sav svijet poslao poruku o oprostjenju, tako da se i danas prigodom naviještanja Evanđelja svima navješćuje oprostjenje grijehâ, a Njega se predočuje kao Boga koji oprašta (vidi: Luka 24,46.47).

Umjesto da na odbacivanje Krista uslijedi proglašenje rata i grmljavina nebeskih gromova protiv buntovnoga svijeta, Bog je na neko vrijeme uspostavio primirje tijekom kojega se svim pobunjenicima objavljuje pomilovanje. Ako se neki pobunjenik ponizi i u vjeri dođe k Spasitelju, *bit će mu oprošteno*. Istina je, dakle, da *postoji oprostjenje za svakoga*, ali nipošto nije istina da je svakome oprošteno.

U svojoj usporedbi o dvojici dužnika u Luki 7, Gospodin govori da je vjerovnik oprostio obojici. Nije li, dakle, Šimunu, samopravednome farizeju, bilo oprošteno jednako kao i onoj grešnici koja se kajala?

„On je oprostio *obojici*.“ Obojici je, dakle, *bilo* oprošteno. Grčka riječ koja je ovdje prevedena s „oprostiti“, obično se ne prevodi tako, nego je njezino značenje „iskazati milost“. Gospodin Isus u svojoj usporedbi predočuje Boga, koji postupa u duhu opraštanja i iskazivanja milosti ljudima, bez obzira kakva je težina njihova grijeha. Upravo takav je i Božji stav danas.

Kasnije u usporedbi Gospodin je izgovorio uobičajenu riječ za oprostjenje. Za ženu je rekao: „Oprošteni su joj mnogi grijesi.“ Njoj je rekao: „Oprošteni su ti grijesi.“ Njezini grijesi su, dakle, bili otpušteni zato što je vjerovala u Spasitelja i došla k Njemu.

Milost je, doista, bila iskazana i oholome Šimunu te on nije odmah bio izveden pred sud zbog svojih grijeha. U tome smislu je i njemu bilo „oprosteno“, ali mu Gospodin nije rekao da su njegovi grijesi otpušteni. Samo se grešniku koji se kaje oprašta na taj način, u pravom smislu te riječi.

Je li istinita činjenica da grešnik, kada se pokaje i povjeruje, prima oprostjenje jedanput zauvijek?

Sasvim sigurno da jest. U razmatranju žrtava u Hebrejima 9,1 do 10,18 ta činjenica je jedna od glavnih točaka. U tom važnom odjeljku potvrđeno je najmanje šest puta da je Kristova žrtva bila *jedna* i da je prinesena *jedanput*. Također je potvrđeno da su oni koji pristupaju Bogu kao klanjatelji na temelju Njegove žrtve, jednom očišćeni te da uslijed toga pristupaju usavršene savjesti (Heb 10,1.2). Savršenstvo o kojemu govori prvi redak odnosi se na savjest (Heb 9,9) i utemeljeno je na jednom savršenom očišćenju koje je izvršeno na nama. Mi stojimo pred Bogom na temelju vječnog oprostjenja.

Neki prigovaraju tome smatrajući da će, ako ga se poučava tome da je prigodom obraćenja primio potpuno oprostjenje, vjernika to zasigurno zavesti u ravnodušnost i razuzdanost. Ne bi li bilo bolje reći da mu je oprošteno sve što je počinio do trenutka obraćenja?

Nitko neće prigovarati na taj način, osim oni koji niječu ili, u najmanju ruku, zaboravljaju činjenicu da nismo obraćeni bez novoga rođenja, po kojemu smo dobili i novu narav koja mrzi zlo. Kada toj činjenici dademo njezinu pravu težinu, sve će nam izgledati drugačije. Nadalje, ne samo da smo nanovo rođeni i da nam je oprošteno, nego smo primili Svetog Duha Božjega da prebiva u nama te smo dovedeni do milosti koja poučava, o čemu nam se govori u poslanici Titu 2,11-14.

Moramo zapamtiti da je oprostjenje, iako je nam darovano tada kada smo

povjerovali, za nas bilo ostvareno po Kristovoj žrtvi; a tada kada je On umro i uskrsnuo, svi naši grijesi – a ne samo oni prije obraćenja – bili su budući grijesi.

Također moramo zapamtiti da, ako griješimo, Bog postupa prema nama kao Otac prema svojoj djeci. Nakon priznanja grijeha oprosteno nam je i očišćeni smo, jer „imamo zagovornika kod Oca: Isusa Krista pravednika“ (1 Iv 1,9-2,1). Ali to je Očevo opraštanje kojim nas On obnavlja za zajedništvo, a ne vječno oprosteno koje smo na početku primili od Njega kao Suca svijju.

Što znači „opraštanje grijeha učinjenih prije“, spomenuto u Rimljanima 3,25?

Sve ovisi o tome koji je to trenutak u odnosu na koji su grijesi učinjeni prije. Pročita li se i dvadeset i šesti redak, postat će jasnim da je riječ o suprotnosti između onoga što je Bog učinio u pogledu grijeha u prošlom vremenu i onoga što čini u „sadašnje vrijeme“; veliki događaj koji dijeli ta dva vremena jest prvi Kristov dolazak. Zbog toga je očigledno da govoreći o „grijesima učinjenim prije“, apostol Pavao misli na grijehone onih vjernika koji su živjeli u prošloj rasporedbi. Njegove riječi ne odnose se na grijehone vjernika koje je on učinio u prošlosti, to jest prije svoga obraćenja.

Bog je „prešao preko“ grijehâ tih vjernika iz pretkršćanskog razdoblja; riječ koja se ovdje koristi nije uobičajena riječ za oprosteno, nego znači „prijeći preko“. Značenje toga odjeljka jest: kada je Kristovo pomirbeno djelo postalo dovršenom činjenicom, to je smjesta pokazalo da je Bog pravedan kada je prešao preko grijeha starozavjetnih vjernika, kao što se i u današnjem razdoblju Evanđelja Njegova pravednost očituje tako što On opravdava onoga tko vjeruje u Isusa.

Opravdanje

Biti opravdan znači biti oslobođen od svake optužbe kojom bi nas se moglo teretiti. To značenje je očigledno iz riječi apostola Pavla zabilježenih u Djelima 13,39: „I po njemu se svi koji vjeruju opravdavaju od svega od čega se ne mogoste opravdati po Mojsijevu zakonu.“ Zakon nas je s potpunim pravom mogao optužiti. Mogao nas je teretiti zbog grijeha i pravedno nas osuditi. Samo po Kristu vjernik može pravedno biti oslobođen od svake točke optužnice, kako bi s njega bila skinuta osuda.

Osuda je, dakle, stanje i položaj iz kojega izlazimo kada smo opravdani. Ona je, očigledno, nešto suprotno opravdanju, baš kao što je i krivica suprotna oproštenju. No opravdanje, kako nam je predočeno u Pismu, znači više negoli samo potpuno i pravedno oslobođenje od osude pod kojom smo se nalazili, što bismo mogli nazvati negativnim blagoslovom. Ono uključuje naš položaj pred Bogom u Kristu, u pravednosti koja je pozitivna i božanska.

Opet moramo pogledati u poslanicu Rimljanima. U Rimljanima 3,19 vidimo da je „sav svijet“ proglašen „krivim pred Bogom“. U dvadesetome retku vidimo da Zakon može samo proglasiti krivim, ali u njemu nema opravdanja za nas. U dvadeset i prvome retku počinje otkrivanje Božjeg načina za opravdanje bezbožnika.

S obzirom da su „svi sagriješili i lišeni su slave Božje“, ne iznenađuje to da Bog očituje svoju pravednost. Nakon što je čovjek očitovao svoj grijeh u svemu njegovu crnilu, trebalo je očekivati da će Bog, poput kontrasta, očitovati svoju pravednost u svemu njezinu sjaju, osudivši grešnika i skidajući na taj način sa sebe i najmanju sumnju da bi On ikako mogao prihvatiti ispriku za grijeh. No ono što je osobito divno jest to da se sada Božja pravednost očitovala na takav način da je ona „prema svima i na svima koji vjeruju“. Pravednost, Božja pravednost, kao da dobrohotno pruža svoje ruke prema svim ljudima, umjesto da ih namršteno promatra; a što se tiče onih koji vjeruju, na njih se ona spušta poput ogrtača, tako da u Božjoj prisutnosti stoje zaodjenuti njome. Sve je to učinjeno bez toga da pravednost na bilo koji način izgubi svoj odgovarajući karakter ili da prestane biti ono što jest.

Kada to prvi put čujemo, mogli bismo uzviknuti: „Nemoguće! Takvo što je apsolutno nemoguće!“ Skloni smo pomisliti da, premda bi milost mogla postupati na taj način, ali nauštrb pravednosti, sama pravednost nikada to ne bi mogla.

Pa ipak, pravednost postupa tako otkako se očitovala u Kristu, kojega je Bog postavio da bude „pomirilište“ ili „prijestolje milosti“ (25. redak). Kada je na križu bila prolivena Njegova krv, ispunilo se ostvarenje tipološke slike prikazane u krvlju poškropljenom prijestolju milosti u Šatoru sastanka. Otkupljenje je bilo ostvareno „u Kristu Isusu“ (24. redak) i došlo je najvećeg očitovanja božanske pravednosti koje je svemir ikad vidio. Božja pravednost uskoro će se očitovati u osudi i vječnom odbacivanju bezbožnikâ. Taj značajan trenutak bit će svjedokom nimalo manjem očitovanju božanske pravednosti, ali ipak ne tako dubokom i divnom kao što je bio onaj još značajniji trenutak kada je Bog zbog nas sudio i patnji predao svoga neokaljanoga Sina. Kristov križ ostat će za svu vječnost najveće očitovanje Božje pravednosti. On je, svakako, jednako tako očitovao i Njegovu ljubav, kao što objavljuje u Rimljanima 5,8, ali kada ne bi očitovao Njegovu pravednost, ne bi mogao očitovati ni Njegovu ljubav.

Kristova smrt očitovala je Božju pravednost na dvojak način. Najprije u pogledu vjernikova grijeha iz prošloga razdoblja (25. redak), a zatim u pogledu vjernikova grijeha iz sadašnjega razdoblja (26. redak). Prije negoli je došao Krist, Bog je prelazio preko grijeha svoga naroda; iako mu za to još nije bio prinesen prinos koji će ga savršeno zadovoljiti. U sadašnjem razdoblju On opravdava onoga tko vjeruje u Isusa. Jesu li svi ti postupci s Božje strane vođeni u apsolutnoj pravednosti? Jesu: i Kristova smrt to potvrđuje pokazujući da je Bog bio apsolutno opravdan kada je prešao preko grijeha u proteklom razdoblju, kao što je i pravedan kada danas opravdava onoga tko vjeruje.

Kristova smrt je, prvenstveno, bila prinos u kojemu je On samoga sebe prinio *Bogu* kao žrtvu neizmjerne vrijednosti i ugodna mirisa. Time je ostvareno okajanje, tako da su zahtjevi božanske pravednosti potpuno zadovoljeni u pogledu pitanja čovjekova grijeha.

No on je prinio samoga sebe i *za nas*, to jest za sve istinske vjernike. Takvi imaju pravo gledati na Spasitelja kao svoga Zamjenika te množinu u Rimljanima 4,25 promijeniti u jedninu i reći da je On „bio predan za moje prijestupe i uskrišen radi moga opravdanja.“ On je bio predan u smrt i na osudu radi naših grijeha; On je bio uskrišen iz mrtvih radi našeg opravdanja.

Mnogi ljudi u pogledu ovoga prepolove Evanđelje zanemarujući taj drugi dio – na svoju veliku štetu. Ne može se uživati potpuna sigurnost ako se previdi značenje Kristova uskrsnuća.

Nošenje naših grijeha i kazne za njih uistinu je bilo dovršeno u Njegovoj smrti, ali proglas i dokaz našega oslobođenja je u Njegovu uskrsnuću. Postojani mir ne može se imati bez ovoga drugoga.

Kako bismo to prikazali, zamislimo si čovjeka koji je osuđen na šest mjeseci zatvora za neko kazneno djelo, a nekome drugome bude dopušteno da kao zamjenik zauzme njegovo mjesto. Kada zamjenik ostane zatvoren iza zatvorskih vrata, a prijestupnik vani na slobodi, ovaj drugi bi s pravom mogao za svoga prijatelja ustvrditi: „On se nalazi u zatvoru zbog moga prijestupa“, ali trenutno ne bi mogao reći više od toga. Bilo bi prerano reći: „I zbog toga je nemoguće da ja ikada više budem kažnjen za ono što sam učinio i dospijem u taj zatvor.“

Što ako njegov dobar prijatelj nakon dva mjeseca umre i ne odsluži još četiri mjeseca kazne? Vlasti bi s pravom uhitile stvarnog prijestupnika i zahtijevale da sâm odsluži ostatak kazne.

Ako bi pak, s druge strane, tjedan ili dva prije isteka tih šest mjeseci iznenada sreo na ulici svoga zamjenika i, na svoje iznenađenje, saznao da je ovaj zbog dobrog vladanja dobio skraćenje kazne te je potpuno slobodan, smjesta bi mogao reći: „Što? Ti si pušten iz zatvora za moje opravdanje!“ S pravom bi razmišljao: „Ako je on otpušten iz zatvora i razriješen od svake daljnje obveze, potpuno oslobođen u pogledu moga prijestupa, tada sam ja *razriješen; slobodan sam, oslobođen sam!*“

Gledajući u tome svjetlu, Kristovo uskrsnuće može se vidjeti kao Božanski proglas potpunog oslobođenja za onoga tko vjeruje u Njega. Ali ono je i mnogo više od

toga.

Kada smo to ustvrdili, moramo biti svjesni da je sâm Bog ne samo Izvor našeg opravdanja, nego i Onaj koji nas opravdava. „Bog je taj koji opravdava“ (Rimljanima 8,33). Iz Njegovih usta došla je osuda nad nama kao grešnicima. Jednako tako iz Njegovih usta, ako vjerujemo u Isusa, dolazi proglas o našem oslobođenju. Zbog toga je naše opravdanje potpuno i neopozivo. Nitko nas ne može osuditi.

Ali s naše strane je neophodna vjera; jer opravdani su samo oni koji vjeruju. U tome smislu smo „opravdani vjerom“ (Rimljanima 5,1). Samo ako se u „poslušnosti vjere“ predamo našem Gospodinu Isusu, Njegovo djelo postaje učinkovitim za nas. On je „Začetnik vječnoga spasenja“ jedino „svima koji mu se pokoravaju“ (Hebrejima 5,9). Vjera je karika koja nas povezuje s Njim i sa zaslugama Njegove krvi u opravdanju.

Još jedna misao u pogledu opravdanja predočena nam je u Rimljanima 5,18. U gotovo svakom odjeljku gdje se ono spominje, opravdanje se odnosi na naše grijehе – „nakon mnogih prekršaja na opravdanje“, kao što je to izraženo u Rimljanima 5,16. No u osamnaestome retku prikazana nam je druga strana. Tamo je riječ o *grijehu* kao o korijenu, a ne o *grijesima* kao plodu. Po pravednosti križa „na sve ljude“ došao je dar „na opravdanje života“.

Kako bismo razumjeli tu rečenicu, moramo promotriti čitav odjeljak, od dvanaestoga retka do svršetka poglavlja. Po prirodi su svi ljudi u odnosu s Adamom kao glavom i začetnikom svojih naraštaja. Po milosti i putem Kristove smrti i uskrsnuća svi su vjernici u odnosu s Njim kao Glavom i Začetnikom duhovnih naraštaja kojima sada pripadaju. Kao oni koji su nakalemljeni na Krista, ako tako smijemo reći, imaju udio u Njegovu životu i Njegovoj naravi; a „u Kristovu životu“ pravno su oslobođeni od svih posljedica koje su ih teretile ranije, „u Adamovu životu“. To je divna činjenica koju svi često previdamo.

Opravdanje, dakle, kako nam ga predočuje poslanica Rimljanima, znači ne samo potpuno oslobođenje od svih prijestupa i osude koju smo zaslužili zbog njih, nego i potpuno oslobođenje od svake osude povezane s našom palom adamovskom naravi, budući da sada, po Božjem djelu, stojimo u Kristu uskrsnom iz mrtvih. Neka je blagoslovljen Bog za takvo oslobođenje!

Pitanja

Niste ni jednom spomenuli da je nama uračunata Kristova pravednost. Zašto?

Zato što se ta zamisao ne nalazi u Pismu. Tamo nije teško pronaći Kristovu pravednost. Ona je bila apsolutno savršena i zbog toga je On, budući da je bio bez mane, kao „Jaganjac“, mogao biti žrtvovan umjesto nas. Ali mi smo opravdani Njegovom krvlju, a ne Njegovim savršenim životom. On je umro za nas, ali nigdje nije rečeno da je On održao Zakon za nas. Da je učinio tako, tada bismo stajali pred Bogom samo u *zakonskoj* pravednosti; pod tim podrazumijevamo pravednost koja seže samo do držanja Mojsijeva Zakona. Tada bi naša pravednost pred Bogom bila samo pravednost Zakona o kojoj je govorio Mojsije (vidi Rimljanima 10,5), iako je ne bismo ostvarili sami, nego bi to za nas učinio Krist.

Pravednost u kojoj stojimo je „pravednost vjere“, koja je opisana od šestog do devetog retka toga poglavlja; a ona nije povezana s Kristom na Zemlji, koji drži Zakon za nas, nego s Njegovim uskrsnućem nakon što je umro za naše grijehе.

Ali pravednost se zasigurno uračunava, jer u Rimljanima 4 čitamo da „Bog uračunava pravednost bez djela“ (6. redak) i da „mu se to uračunalo u pravednost“ (3. redak). Što onda znače ti izrazi?

Pročitamo li pažljivo to poglavlje, uočiti ćemo da se izraz „*uračunati*“ pojavljuje više puta. „Povjerova Abraham Bogu, i to mu se uračuna kao pravednost.“ To znači da ga je Bog na temelju njegove vjere promatrao kao pravednika. Riječca „u“, koja u nekim prijevodima dolazi umjesto riječce „kao“, mogla bi odvesti na stranputicu, budući da navodi na zamisao da je vjera nekakva vrst zamjene za pravednost, nešto što bi se moglo pretvoriti u pravednost. „Uračunati kao pravednost“ točnije izražava pravi smisao.

Bilo da je riječ o Abrahamu u Starome zavjetu ili o vjernicima u Kristu u današnje doba, Rimljanima 4 pokazuje da postoji samo jedan put po kojemu možemo biti smatrani pravednima pred Bogom, Sucem sviju, a to je po vjeri, bez djela. Uočimo to dobro: „*Bez djela!*“ Čak ni savršena Kristova djela, od kojih je svako bilo učinjeno u pravednosti, tu ne dolaze u obzir. To je još jedan dokaz, ako je uopće potreban, da nismo učinjeni pravednima tako što nam je uračunato Njegovo držanje Zakona. Jedino što se nama uračunava jest Njegova smrt i uskrsnuće. To je pokazano u čitavom poglavlju i jasno izraženo u posljednjem, dvadeset i petom, retku.

Taj redak se često tumači tako da znači: kao što je Isus umro zato što smo mi bili grešnici, tako je bio i uskrišen zato što smo mi opravdani Njegovom smrću. Je li to tumačenje točno?

Treba samo nastaviti čitati Rimljanima 5, kako bi se ustanovilo da to nije točno. Naša podjela na poglavlja ponekad nije prirodna, nego umjetna, i često prekida odjeljak koji je jedna cjelina. To je slučaj i ovdje. On „je bio uskrišen za naše opravdanje. Opravdani, dakle, vjerom, imamo mir s Bogom.“

Tumačenje koje ste spomenuli prikazuje naše opravdanje kao činjenicu koja je dovršena tada kada je Isus umro, a Njegovo uskrsnuće kao posljedicu toga. No to potpuno isključuje našu vjeru; a prema prvome retku petoga poglavlja, naša vjera ne može se isključiti na taj način. Njegova smrt je bila zbog naših grijehа i *temelj je našeg opravdanja*, ali to je nešto posve drugo.

Njegovo uskrsnuće bilo je, u prvom redu, potvrda blagoslovljene činjenice da je Onaj koji se podvrgao težini Božje osude nad grijehom, zauvijek oslobođen od te osude. Kao drugo: ono je bilo radi oslobođenja svih onih koji vjeruju u Njega.

To smo upravo pokušali istražiti i prikazati. On je bio predan u smrt radi naših grijehа; On je bio uskrišen radi našeg opravdanja. Ali opravdanje svakog pojedinca

postaje učinkovitim tek kada on vjeruje.

Otkupljenje

Grieh ne samo da nas je strovalio u krivicu i suočio nas s osudom, nego nas je odvuкао u ropstvo iz kojega se sami nikako ne možemo osloboditi.

Stoga Evanđelje ne navješćuje samo oprostjenje u pogledu naše krivice i opravdanje umjesto osude, nego nam objavljuje i Boga koji djeluje kao Otkupitelj koji izbavlja svoj narod od robovanja i tako svoju baštinu oslobađa od svih prijašnjih dugova.

U Starom zavjetu se mnogo govori o otkupljenju i jedna od riječi koja se upotrebljava za to znači „oslobađanje, bilo putem osvete ili uz naknadu“.

U Knjizi Izlaska nalazimo veličanstven tipološki prikaz otkupljenja. Djeci Izraelovoj, koja su bila potlačeni robovi, Jahve je rekao: „Ja ću vas izbaviti rukom ispruženom i velikim kaznama“ (Izl 6,6). To je, očito, bio slučaj otkupljenja putem osvete nad Egipćanima zbog njihovih zala; ali u prolivenoj krvi jaganjca vidimo i *naknadu* za ono što su oni dugovali Bogu kao grešnici. Kada je sve to bilo dovršeno, vidimo Izraelce na obali Crvenoga mora kako pjevaju: „U svojoj milosti poveo si narod koji si otkupio“ (Izl 15,13).

U Knjizi o Ruti imamo prekrasnu ilustraciju otkupljenja. Boaz je otkupio Elimelekovu baštinu uz naknadu, a u to je bilo uključeno i očuvanje imena umrloga na taj način da uzme Rutu za ženu. Boaz je na temelju prava otkupa uzeo i jedno i drugo – i ženu i baštinu.

I u tipološkom prikazu i u ilustraciji radilo se o nekoj vrsti ropstva. U tipološkom prikazu je Izrael bio u ropstvu pod faraonom pa je, u pogledu Izraelaca, Egipat više puta nazvan „kućom ropstva“. U ilustraciji je postojala opasnost da baština umrlog Elimeleka prijeđe u ruke drugoga, a njegova udovica i snaha budu primorane postati sluškinjama. Boaz je, kao njihov rođak i otkupitelj, spriječio tu katastrofu.

U Novom zavjetu nalazimo da se otkupljenje, kao i opravdanje, spominje u trećem poglavlju poslanice Rimljanima. Rečeno nam je da smo „opravdani ... po otkupljenju koje je u Kristu Isusu.“ To ističe jednu važnu činjenicu, naime, da su ti različiti vidovi Kristova djela i njegova učinka tako blisko međusobno povezani da ne možemo imati jedno bez drugoga. No premda ih se nikada ne može odvojiti jedno od drugoga, treba ih jasno razlikovati. Prvi dio trećega poglavlja poslanice Rimljanima ne govori nam samo o krivici i osudi grijeha, nego i o robovanju grijehu. Sama riječ ne upotrebljava se prije osmog poglavlja, ali je izražena u tome što apostol veli: „Jer smo upravo optužili i Židove i Grke – da su svi pod grijehom.“ Biti „pod grijehom“ znači biti pod njegovom vlašću, to jest, biti u ropstvu grijehu. Krist je izvršio veličanstveno djelo koje je dostatno da isplati sve obveze pod kojima smo se nalazili te je, na taj način, u Njemu naše otkupljenje.

Čitamo li redom poslanicu Rimljanima, u šestom, sedmom i prvom dijelu osmoga poglavlja otkrit ćemo kako smo oslobođeni od vlasti grijeha i od jarma Zakona; oboje je dokazivalo da smo u „robovanju raspadljivosti.“ Taj izraz je upotrijebljen tek u Rimljanima 8,21, gdje vidimo da je cjelokupno Stvorenje podvrgnuto robovanju raspadljivosti, ali i da će ono biti oslobođeno i ući u „slavnu slobodu djece Božje.“ Kada Gospodin dođe i Božja djeca ustanu u svojoj slavi, svemu Stvorenju bit će

svečano proglašeno oslobođenje.

To je trenutak koji očekujemo, a dvadeset i treći redak veli da će to za nas biti „posinjenje, to jest otkupljenje našega tijela“. Tu se opet pojavljuje otkupljenje, budući da je riječ o oslobođenju od ropstva. Otkupljenje naših tijela predočeno nam je kao oslobođenje zadobiveno osvetom: „Ja ću ih od vlasti groba otkupiti; O, smrti, ja ću biti pomor tvoj; grobe, ja ću biti tvoja propast“ (Hošea 13,14). U prvoj poslanici Korinćanima 15,55 taj odjeljak primijenjen je na uskrsnuće tijela. Toga slavnoga dana tijela svih Božjih svetih bit će oslobođena od vlasti posljednjeg neprijatelja – smrti.

Kristovo otkupiteljsko djelo predočeno nam je i u poslanici Galaćanima. Ondje čitamo da nas je „Krist otkupio od prokletstva Zakona“ (Gal 3,13), i to na taj način što je platio otkupninu za nas; jer dodaje: „postavši za nas prokletstvom“.

No nismo bili samo pod prokletstvom Zakona, nego nas je i sâm Zakon držao u ropstvu. „Robovali smo načelima svijeta“ (Gal 4,3). Kasnije u tome poglavlju Pavao govori o „nemoćnim i bijednim počelima, kojima opet iznova hoćete robovati“ (Gal 4,9). Riječ koja se tu prevodi s „počela“ ima isti smisao kao i „načela“ te je tako i prevedena u Hebrejima 5,12. Možda bismo se mogli začuditi da se za Zakon koji je bio dân od Boga upotrebljavaju takvi izrazi koji gotovo da izražavaju podcjenjivanje. No ono „mi“ u Galaćanima 4,3 jasno se odnosi na Židove, kao što se i „vi“ u šestome retku odnosi na Galaćane iz poganstva. *I jedni i drugi* su robovali načelima svijeta. Mojsijev Zakon u tome pogledu nije stvorio nikakvu razliku. On je uveo Božja potraživanja, ali trebalo ih je zadovoljiti po načelima svijeta. Korijensko načelo Zakona jest to da naklonost koju ljudi trebaju dobiti od Boga, u potpunosti ovisi o njihovoj poslušnosti Bogu. To je u potpunosti načelo svijeta, ali milost nije načelo svijeta. U Zakonu nisu uvedena nikakva načela koja su izvan svijeta, kao što je to slučaj u kršćanstvu.

Krist nas je otkupio od načela svijeta, bilo onih u Židovstvu ili nekih drugih, nemoćnih i bijednih, da bismo primili posinjenje. Takva je snažna milost Božja.

Vidjeli smo, dakle, da otkupljenje seže čak do uskrsnuća tijela, i taj vid otkupljenja nalazimo i u poslanici Efežanima. Ondje čitamo o „otkupljenju po njegovoj krvi, oproštenju grijehâ“ (Ef 1,7), kao i o tome da je Duh zalog naše baštine sve „do otkupljenja stečevine“ (Ef 1,14) te da smo Njime „zapečaćeni za dan otkupljenja“ (Ef 4,30). Prvi od ovih odjeljaka govori o onome što je naše već danas. Drugi i treći odjeljak govore o otkupljenju koje očekujemo. Sve što je Krist otkupio svojom smrću bit će oduzeto onome tko si je to bespravno prisvojio i oslobođeno od svake neprijateljske sile. U pogledu naših tijela taj trenutak nastupit će dolaskom Gospodina Isusa za svoje svete. Nakon toga Gospodin će svojom snagom osloboditi iz ruke neprijatelja svu ostalu stečevinu koju je otkupio svojom krvlju.

To buduće otkupljenje u snazi glavna je tema starozavjetnog proročanstva. Osobito je zastupljeno u posljednjem dijelu Izaijine knjige. Izraelu je bilo potrebno otkupljenje zato što su ga gazili pogani i zbog toga je oslovljen s „ti crviću Jakove“; a Jahve sebe naziva „tvoj otkupitelj, Svetac Izraelov“ (Izaija 41,14). Predstavivši sebe u tome svjetlu, On nastavlja govoriti o sebi kao Otkupitelju do 63. poglavlja Izaijine knjige, gdje ga prorok u viđenju vidi kao Onoga koji dolazi iz Edoma i Bosre,

jer naposljetku, kako On veli, „dan osvete je u mojem srcu, i došla je godina moga otkupljenika.“ Otkupljenje pravog Božjeg Izraela znači osvetu svim njihovim neprijateljima.

No ipak, usred tih poglavlja s brojnim obećanjima o budućem otkupljenju putem Božje osvete, nalazimo prekrasno proročanstvo u pogledu još dubljeg vida otkupljenja putem Kristove smrti. „Prodali ste se nizašto i bit ćete bez novca otkupljeni“ (Iz 52,3). Nakon toga slijedi potresno poglavlje u kojemu je blagoslovljeni Sluga Jahvin prikazan kao patnik i kao onaj koji umire, čiju dušu je sâm Jahve učinio žrtvom za grijeh. Otkupitelj „će doći Sionu i onima koji se odvrte od prijestupa u Jakovu“ (Izaija 59,20), ali to će biti moguće samo ako ih On najprije otkupi bez novca, kao plod patnje svoje duše.

Moguće je da je Petar mislio na taj odjeljak kada je napisao: „Niste nečim raspadljivim, kao srebrom i zlatom, otkupljeni ... nego dragocjenom krvlju Krista kao jaganjca neokaljana i bez mane“ (1 Pet 1,18-19). Izaija 52 govori o tome da smo „otkupljeni bez novca“. Izaija 53 govori o Onome „koji nije počinio nasilje niti bijaše ikakve prijevare u njegovim ustima,“ ali je ipak, radi našeg otkupljenja, „odveden kao janje na klanje“.

Pitanja

Čujemo da ljudi ponekad govore o „dovršenom djelu otkupljenja“. Je li sasvim ispravno govoriti na taj način, s obzirom na činjenicu da još uvijek iščekujemo otkupljenje svojih tijela?

Nema dvojbi da to nije sasvim ispravno. Ali kada ljudi tako govore, oni vjerojatno misle isključivo na djelo otkupljenja putem krvi. Taj dio velikog djela je doista dovršen i nikada se neće morati ponoviti. Okajanje je izvršeno jednom zauvijek i, stoga, kada je riječ o njemu, ili o oproštenju, ili o opravdanju, nema nikakva budućeg vida koji bi trebalo uzeti u obzir. Ali kada je riječ o otkupljenju, vidjeli smo da postoji i njegov budući vid. Dobro je zapamtiti to i pravilno se izražavati, kako ne bismo potamnili ono čime će u budućim danima biti dovršeno djelo otkupljenja.

S druge strane, kada vidimo da postoji taj budući vid otkupljenja, je li ispravno o nama govoriti kao o onima koji su već otkupljeni? Ne bismo li radije o sebi trebali govoriti kao o onima koji su u postupku otkupljivanja?

„Mi imamo otkupljenje po njegovoj krvi.“ Tako nam Pismo govori dvaput, u Efežanima 1 i u Kološanima 1. Zbog toga ne možemo pogriješiti ako s punom smjelošću kažemo da ga *imamo*. No uočite da je to *Njegovom krvlju*. Otkupljenje u tom vidu je potpuno u prošlosti, a otkupljenje naših tijela je potpuno u budućnosti. No otkupljenje nikada nije prikazano u Pismu kao proces koji traje. Nigdje se ne veli da se mi otkupljujemo dan za danom, iako se dan za danom spašavamo.

Nije li to zapravo neugodan nauk da otkupljenje, odnosno barem jedan njegov dio,

pripada budućnosti? Ne bi li to moglo postati pukotinom kroz koju će se uvući nekakva mala nesigurnost?

Kada bi otkupljenje bilo samo ljudsko djelo, ili ako bi i najmanji ljudski element odlučivao o tome pitanju, bilo bi dovoljno nesigurnosti – ne bi se uvukla samo nekakva mala nesigurnost, nego bi bujice nesigurnosti pomele sve pred sobom. Stoga možemo zahvaliti Bogu da to nije ljudsko djelo, nego božansko. Bog nikada ne ostavlja svoje djelo nedovršenim. To možemo vidjeti na primjeru tipološkog prikaza otkupljenja što ga je On izvršio u Egiptu. On nije otkupio djecu Izraelovu krvlju pashalnog janjeta i onda ih zaboravio te ostavio pod egipatskim gospodarima. Ne, sve one koje je iz vlasti Egipta otkupio krvlju, otkupio je i svojom velikom snagom. Svaki pojedinac, do najmanjeg djeteta, morao je izići; ni papak nije smio ostati. Bog će dovršiti svoje djelo i u pogledu nas. Svatko tko je otkupljen dragocjenom Kristovom krvlju bit će prisutan kada On tijekom svog drugog dolaska otkupi tijela svojih svetih.

Je li otkupljenje konačni Božji cilj u pogledu Njegova naroda?

Ne, ono nije konačni cilj, nego nadasve važan put do konačnog cilja. U prošloj rasporedbi Božja namjera je bila da Izrael bude Njegov osobiti narod služeći mu u zemlji koju mu je On dao. Da bi se to moglo ostvariti, On ih je morao otkupiti iz Egipta, jer sve dok su bili sluge faraonu, nisu mogli služiti Njemu. U našem slučaju Božja konačna namjera je mnogo uzvišenija.

Njegova namjera je da budemo sinovi pred Njim u ljubavi. Efežanima 1,5-7 govori o tome, i ondje također vidimo da je otkupljenje neophodno za ostvarenje toga cilja. Kološanima 1 pokazuje da smo osposobljeni za baštinu svetih u svjetlu; i opet je otkupljenje spomenuto kao neophodno za ostvarenje toga. Petar nas u svojoj prvoj poslanici poučava da nas je Bog naumio imati kao sveto svećenstvo da bismo prinosili duhovne prinose koje On prihvaća po Isusu Kristu; ali i on o otkupljenju dragocjenom Kristovom krvlju govori kao o preduvjetu za to.

Mogli bismo navesti i druge odjeljke koji govore to isto. Božje namisli za nas, Njegov narod, mnogobrojne su, ali njihovo ispunjenje moguće je samo na temelju otkupljenja. Najprije moramo biti otkupljeni od svake neprijateljske sile. Tada Bog ima svoj put kojim će ostvariti svoje veličanstvene namjere s nama.

Knjiga o Ruti pokazuje nam da je u Izraelu pravo otkupa imao samo određeni krvni srodnik. Ima li to nekakvo značenje za nas?

Nedvojbeno je da ima. Jedno je bilo kupiti nešto, i to je mogao svatko, ali otkupiti nešto je bilo posve drugo. Najbliži srodnik imao je pravo prvenstva, ali morao je biti srodnik da bi uopće imao pravo otkupa. Između ljudi i anđela nema srodstva pa, stoga, nikakav anđeo ne bi mogao otkupiti čovjeka, čak i kada bi imao snagu za to. Gospodin Isus nije postao anđeo; postao je čovjek i tako uspostavio to srodstvo koje ga je osposobilo da postane našim srodnikom-otkupiteljem. Zbog toga je

istinsko čovještvo našega Gospodina tako važno.

U Hebrejima 2 ne nalazimo riječ otkupljenje. Ali tamo nam je rečeno da se On nije zauzeo za anđele, nego za sjeme Abrahamovo, kada je poduzeo to da smrću uništi onoga koji je imao moć smrti – to jest da dovrši naše otkupljenje.

U Efežanima 1,14 čitamo o „otkupljenju stečevine“. Trebamo li, dakle, razlikovati „stjecanje posjeda“ (kupnju) i otkupljenje?

Vjerujem da to trebamo razlikovati. Mogli bismo to izraziti ovako: otkupljenje uključuje stjecanje, ali stjecanje često nema nikakve veze s otkupljenjem. Za vjernike je rečeno da su „kupljeni uz cijenu“ (1 Kor 6,20). Ali lažni učitelji će ići tako daleko da će „zanijekati Gospodara koji ih je kupio i navući na sebe brzu propast“ (2 Pet 2,1). Kada su vjernici kupljeni, to uključuje i njihovo otkupljenje. No lažni učitelji, koji odlaze u propast time što su kupljeni, nisu i otkupljeni; da jesu, propast ne bi bila njihov svršetak. Svojom smrću Gospodin Isus je zadobio pravo stjecanja (kupnje) svega, iako nije sve otkupio.

No u Efežanima 1,14 nije riječ o tome, nego se tamo naglašava da će On ono što je stekao svojom smrću, svojom snagom konačno i otkupiti od svake neprijateljske sile. Doista, postoji razlika između otkupljenja krvlju i otkupljenja snagom.

Pomirenje

Kako bi nam priopćio dalekosežnu učinkovitost Kristova djela, Božji Duh upotrebljava niz različitih izraza. Jedan od njih je „pomirenje“, i on ima vrlo određeno značenje. Uvodi nas dublje u pozitivne blagoslove Evanđelja negoli to čine izrazi „opravdanje“ ili „otkupljenje“. Sama zamisao koju on izražava pripada Novom zavjetu.

Na prvi pogled se čini da to nije tako, budući da se pojavljuje na nekoliko mjesta u Starom zavjetu. No problem je u našim prijevodima, i gdje god se ta riječ upotrebljava u Starom zavjetu, odnosi se bilo na međuljudske odnose ili na žrtvu za grijeh radi okajanja.

U Novom zavjetu tri odjeljka govore o pomirenju: Rimljanima 2, 2. Korinćanima 5 i Kološanima 1, a spominje se i u Efežanima 2.

Opravdanje nam je potrebno zbog krivice grijeha i osude pod koju smo uslijed toga potpali. Otkupljenje je potrebno zbog ropstva u koje nas je strovalio grijeh. Pomirenje s Bogom nam je potrebno zato što je jedan od najtužnijih učinaka grijeha bilo naše otuđenje od Boga, a to nas je, s naše strane i u našim srcima, najviše udaljilo od Boga. Izraz „otuđeni“ pojavljuje se u Kološanima 1,21, gdje je u potpunoj suprotnosti s činjenicom da smo sada izmireni. Puninu pomirenja bolje ćemo razumjeti ako najprije promotrimo svu strahotu otuđenja.

O stanju otuđenja u koje je čovjek pao govori i odjeljak u Efežanima 4,18. Kada otkrijemo da smo „otuđeni od života Božjega“, dospjeli smo do krajnjega dna. S tim otuđenjem povezana je ispraznost, pomračenost, neznanje, okorjelost, otupjelost, razvratnost i nečistoća. To nas nimalo ne čudi, jer Božji život je upravo suprotan svemu tome. Grijeh koji nas je otuđio od Boga, odvojio nas je od svega što sačinjava život po Božjim mjerilima.

Otuđeni od Boga, po naravi ne čeznemo za Njim, niti za svjetlom i životom što ga donosi Njegova prisutnost. To je postalo jasno čim je ušao grijeh i došlo do otuđenja. O tome svjedoči Postanak 3. Ponašanje Adama i njegove žene jasno to pokazuje. Čim su čuli glas Gospodina Boga u vrtu, sakrili su se. Bog ih nije odmah uništio. Bio je milosrdan prema njima; no oni su, ipak, između sebe samih i Njega postavili prepreku koja je s njihove strane bila nesavladiva, a On ju je i potvrdio postavljajući sa svoje strane prepreku u obliku kerubâ s plamenim mačem.

Tako je grijeh pokvario Božje zadovoljstvo u ljudima. No to je, zapravo, preblago rečeno. Potrebno je samo pogledati u Postanak 6 da bismo vidjeli kako je čovječanstvo, kada je dobilo dovoljno vremena za razvijanje svojih grešnih sklonosti, dospjelo u nenasno stanje te je „požalio GOSPODIN što je načinio čovjeka na zemlji i to mu ražalosti srce“ (6. redak). Na kraju Postanka 1 sve je, uključujući i čovjeka, bilo proglašeno „nadasve dobrim“. Čovjek je tada bio nadasve dobar u Božjim očima, a sada je bilo bolno promatrati ga. Otuđenje je bilo potpuno.

A bilo je potpuno i s čovjekove strane. Bog je čovjeku postao nepodnošljivim jednako kao i čovjek Bogu. Posljednji dio prvoga poglavlja poslanice Rimljanima objavljuje užasnu priču o čovjekovu otuđenju od Boga. Uzrok paloga stanja

čovječanstva izražen je riječima: „Nisu smatrali vrijednim imati spoznaju Boga“ (28. redak). U Rimljanima 3 to je dodatno potvrđeno riječima: „Nema nikoga tko traži Boga“ (11. redak). U Rimljanima 5 pak je jasno utvrđeno da smo bili „neprijatelji“ prije negoli smo se pomirili.

Tu moramo nešto pomno razlikovati. S naše strane otuđenje nije bilo samo u životu, nego i u srcu. Bog je otuđenje u životu osjećao mnogo dublje negoli bismo ga mi ikada mogli osjećati, ali s Njegove strane nije bilo otuđenosti u srcu. Drugim riječima, premda smo mi kao grešnici mrzili Boga, On nikada nije mrzio nas. Da nas je mrzio, mogao nas je osuditi na propast i ostaviti nas u tome stanju. No, umjesto toga, On sâm nam je ponudio pomirenje, a to pomirenje ga je stajalo neizmjerljivo visoke cijene: „smrti Njegova Sina“ (Rim 5,10).

Gospodin Isus je došao na svijet u duhu pomirenja. „Bog bijaše u Kristu pomirivši svijet sa sobom ne uračunavajući im njihove prekršaje“ (2 Kor 5,19). To je obilježavalo Njegov život i službu. Njegov posao nije bio suditi, nego opraštati: čak i ondje gdje je krivica bila najveća i očigledna, On je nije ubrajao (vidi, primjerice, Ivan 8,11 i Luka 23,34). On je učinio sve što je Bog mogao učiniti, ali su ljudi, svejedno, odbili svaku Njegovu ponudu i razapeli ga. No upravo tada je Božje pomirbeno milosrđe izvojevalo veličanstvenu pobjedu.

Tada je Bog „Njega koji nije upoznao grijeh, zbog nas grijehom učinio da mi postanemo pravednost Božja u njemu.“ Ako smo, dakle, postali pravednost Božja u Kristu – u Kristu koji je umro i uskrsnuo, tada je jasno da pred Njim ne može više postojati ono što mu je bilo omraženo i odvratno. Njegovo srce ne može više biti ožalošćeno kada nas pogleda, nego upravo suprotno. Krist se na Božjem sudu poistovjetio s nama i s našim grijehom. Mi smo poistovječeni s Njim i s Njegovom prihvaćenošću kao uskrsnim od mrtvih.

U Kološanima 1,21.22 utvrđena je ista ta istina, samo što je izražena drugim riječima. Pomirio nas je „u njegovu zemaljskom tijelu, po smrti“, jer je postao čovjekom te tako dobio vlastito zemaljsko tijelo, kako bi mogao umrijeti. Ishod pomirenja je to da sada možemo biti privedeni pred Njega „sveti, bez mane i besprigovorni“.

Izraz „u njegovom zemaljskom tijelu“ može nam se činiti osobitim, ali slične izraze nalazimo i na drugim mjestima: Rimljanima 7,4; Efežanima 2,15; Hebrejima 10,10.20. Ako to ispravno razumijemo, glavna misao je u tome da se u svojoj milosti Gospodin Isus, postavši čovjekom, poistovjetio s našim položajem i stanjem, izuzev grijeha, kako bi mogao položiti svoj život prinoseći svoje sveto tijelo kao žrtvu za grijeh; a zatim je, u uskrsnuću, opet uzeo život, u kome vjernici sada mogu biti poistovječeni s Njim. Tako je Njegova smrt bila osuda i pravni svršetak staroga sustava, a Njegovo uskrsnuće stvarni početak novoga.

Ta veličanstvena promjena za nas je ostvarena „u njegovom zemaljskom tijelu, po smrti“, čime se naš položaj pred Bogom očigledno promijenio. Nekoć smo bili u položaju paloga Adama, i ništa ne bi moglo biti gore od toga, ništa ne bi moglo biti protivnije Bogu od toga. Sada pak smo u Kristu i imamo isti položaj kao i Krist uskrišen iz mrtvih, i ništa ne bi moglo biti bolje, prihvatljivije i ugodnije Bogu od toga. To bismo mogli nazvati Božjom stranom pomirenja; djelom koje je On sâm dovršio

putem Kristove smrti. Ono je savršeno i potpuno; za nas je dovršeno, i to zauvijek. Druga poslanica Korinćanima 5,17 pokazuje nam da je to djelo proizvelo novo stvorenje.

No i naša strana je trebala biti uređena. Mi smo bili „zlim djelima otuđeni i neprijatelji svojim *razumom*“ te nam je zbog toga bila potrebna potpuna i temeljita promjena uma i stava u pogledu Boga. Nije bilo potrebno da se Njegovo srce okrene k nama, ali bilo je neophodno potrebno da se naša srca okrenu k Njemu. Stoga je Evanđelje bilo povjereno apostolima kao „riječ pomirenja“. Oni su tu službu vršili kao „Kristovi poslanici“, koji „mole ljude umjesto Krista: pomirite se s Bogom“ (2 Kor 5,19.20). Kada smo povjerovali Evanđelju, služba pomirenja postala je učinkovitom za nas i moglo se reći: „Sada smo primili pomirenje“ (Rimljanima 5,11). Plod primanja pomirenja jest to da se „radujemo u Bogu“, dok smo ga se ranije bojali ili ga čak mrzili.

U zaključku razmatranja ove blagoslovljene istine možemo reći da je sve što je na nama bilo odvratno Bogu i zasluživalo osudu, bilo suđeno u Kristovoj smrti; a kao plod pomirenja potpuno smo prihvaćeni pred Bogom. To je Njegovo djelo, jer „On nas je prihvatio u Ljubljenome“ (Ef 1,6). Kristova prihvaćenost mjerilo je naše prihvaćenosti, a mjeru Njegove prihvaćenosti možemo spoznati iz Njegovog naziva – „LJUBLJENI“. Nadalje, budući da mi Evanđelju ne možemo povjerovati bez djelovanja Duha u nama, po kojemu se zbiva novo rođenje, pomirenje primamo putem vjere. Naše misli o Bogu potpuno su promijenjene; uklonjeno je neprijateljstvo koje je nekoć ispunjavalo naše srce i radujemo se u Njemu. Svanuo je novi dan u kojemu nas On može promatrati sa zadovoljstvom, a mi na to uzvraćamo promatrajući Njega u ljubavi.

Možda sada možemo jasnije vidjeti kako nas pomirenje potpunije uvodi u pozitivne blagoslove Evanđelja. Oproštenje nam daje spoznaju da su naši grijesi uklonjeni, opravdanje da smo oslobođeni od svake optužnice, a otkupljenje da su dani našeg robovanja završili. No kao pomireni imamo potpuni pristup bogatstvu Božje naklonosti i ljubavi. Pomirenje nas uvodi u najuzvišenije blagoslove.

Pitanja

Jedna stara pjesma veli:

„Moj Bog je pomiren,

Čujem njegov glas koji oprašta“.

Nije li to u neskladu s onime što smo upravo razmatrali?

Svakako da jest, jer mi smo trebali biti pomireni, a Bog je izvršio pomirenje po Gospodinu Isusu Kristu. No, unatoč tome, ne smijemo previdjeti činjenicu da je Bog u pogledu grijeha zahtijevao okajanje. Carinik iz Gospodinove usporedbe je to znao, i zato je rekao: „Bože, milostiv budi (dosl. 'okaj mene grešnika') meni grešniku“ (Lk 18,13). Bog je zahtijevao okajanje, jer je grijeh bio uvredljivi izazov Njegovoj pravednosti i svetosti. Ali On nas nikada nije mrzio. Njegovo srce nikada se nije

otuđilo od čovjeka, jer inače ne bi poslao svoga Sina kao pomirbenu žrtvu (okajnicu) koja je bila potrebna da zadovolji zahtjeve Njegove pravednosti i svetosti.

Trebamo li, dakle, to shvatiti tako da se pomirenje više odnosi na naš položaj pred Bogom negoli na krivicu zbog naših grijeha?

Da, upravo tako. Važno je uočiti da se činjenica našeg neprijateljstva pojavljuje kada god je riječ o pomirenju. Odjeljak u 2. Korinćanima 5 je iznimka, premda se i tu, iako ne izričito, ukazuje na neprijateljstvo kada veli: „Staro je prošlo, sve je novo, gle, nastalo.“ Gdje god je nastalo novo stvorenje, staro je prošlo, iako je u ovom sadašnjem svijetu još uvijek jasno vidljivo. Kao bića novoga stvorenja pomireni smo s Bogom. No, ipak, ne smijemo previdjeti činjenicu da je „krv Njegova križa“ temelj pomirenja, jer tamo je grijeh bio suđen i u nama je osuđeno sve što Boga žalosti i što mu je odvratno. Naša krivica, dakle, nije previđena, premda je kod pomirenja prvenstveno riječ o našem grešnom stanju, a ne o okajanju naših bezbrojnih grijeha.

Govorimo o činjenici da su vjernici već sada pomireni. A što je s pomirenjem svega, o čemu se govori Kološanima 1,20?

To dalekosežno pomirenje bit će ostvareno u svoje vrijeme. Uočite da taj redak ograničava blagoslov na „ono što je na zemlji ili ono što je na nebesima“. Tu se ne spominje „ono što je pod zemljom“, kao u Filipljanima 2,10, što se ima pokloniti Isusovu imenu. Padom anđela otrovni zadah grijeha ostavio je trag u nekim dijelovima *neba*. Gdje god se pojavio grijeh, potrebno je pomirenje. Dolazi vrijeme kada će sve što je zlo biti suđeno i potpasti pod oganj Božje srdžbe; a tada će sve što je očišćeno i pomireno, i na Zemlji i na nebu, biti užitak Bogu i imati užitak u Bogu.

Krv Njegova križa, koja nam je već donijela pomirenje, ima snagu i sposobnost dovršiti sve to.

Prema Rimljanima 11,15 izgleda da je svijet, u nekom smislu, već pomiren. Kako bi trebalo shvatiti taj redak?

Želimo li shvatiti apostolovu misao, trebamo pažljivo pročitati i promotriti čitav odjeljak. On opisuje Božje putove s Izraelom kao narodom, pokazujući kako su oni zasad ostavljeni po strani kako bi On ostvario svoju namjeru da proširi milosrđe na pogane. U rasporedbi Zakona, Bog je svoju naklonost i svoje postupanje usredotočio isključivo na Izrael. Oni su bili u svjetlosti Njegova lica, a narodi su ostavljeni u svojoj tami – tami koju su si, prema Rimljanima 1,21, sami izabrali. No dolaskom Krista, i Izraelovim odbacivanjem Krista, došlo je do velike promjene u Božjim putovima. Izrael je otpao od svoga položaja u kojemu je uživao naklonost kao narod, i to je dovelo do onoga što se u 12. retku naziva „bogatstvo za svijet“, a u 15. retku „pomirenje svijeta“.

„Svijet“ tu, za razliku od Izraela, očito znači „svijet poganskih naroda“. To pomirenje nastupilo je promjenom u Božjim postupanjima, i to na taj način da je On Izraelu kao narodu privremeno oduzeo njegov osobit položaj naklonosti te u svoj blagoslov uveo poganski svijet. Ranije je stanje bilo takvo da su pogani namjerno okrenuli svoja lica od Boga, a On je okrenuo svoje lice od njih. Sada pak se okrenuo k njima te je, kao što veli Pavao, „poganima poslano spasenje Božje – oni će poslušati“ (Dj 28,28). Ta vrsta pomirenja se već dogodila, a Pavao je bio izabrani sluga poslan ponuditi spasenje poganskome svijetu.

Obuhvaća li pomirenje koje mi danas primamo nešto više od tog pomirenja svijeta?

Očigledno je da obuhvaća više. Kada smo ga primili, kako nam veli Rimljanima 5,11, „radujemo se u Bogu“. To svijet ne može činiti, usprkos činjenici da je Božje milosrđe djelatno prema njemu u povezanosti s Evanđeljem. Kada je Bog dao svoga jedinorođenoga Sina, imao je u vidu svijet i iza toga dara bila je ljubav prema svijetu. Ta vrsta pomirenja svima je donijela službu pomirenja o kojoj je riječ u 2. Korinćanima 5; no to je druga vrst pomirenja, i ona je životno važna. Vjernici su u stvarnosti dovedeni Bogu u pravednosti i ljubavi nakon što je uklonjena svaka mrlja i nesklad te zauvijek odagnan svaki strah.

Spasenje

Došli smo do riječi koja ima vrlo široko značenje, i to tako široko da se može upotrijebiti kao riječ kojom su obuhvaćeni i drugi pojmovi Evanđelja, kao što su opravdanje, otkupljenje i pomirenje. Jedan od primjera dalekosežnog značenja te riječi nalazi se u Hebrejima 2,3, gdje se Božji snažan zahvat za čovjekovu dobrobit, o kojemu je najprije govorio sâm Gospodin, naziva „toliko *spasenje*“. U Djelima 13,26 apostol Pavao govori o „riječi ovoga *spasjenja*“, služeći se tom riječju u smislu istog šireg značenja. Isto tako je i u Efežanima 1,13 sveukupno oslobođenje koje nam je udijeljeno, sa svim svojim dijelovima, sažeto u toj jednoj riječi. Evanđelje, koje proglašuje to silno oslobođenje, je „Evanđelje našega *spasjenja*“. Tu riječ smo u tom njezinom širem značenju upotrijebili i kao naslov ove knjige.

O spasenju se mnogo govori, kako u Starom tako i u Novom zavjetu. U Starom zavjetu je to gotovo uvijek spasenje od *neprijatelja*, kao što je ustvrdio Zaharija, otac Ivana Krstitelja. U svome proročanstvu objavio je da su sveti proroci koje je Bog podizao od postanka svijeta govorili da Izrael treba biti spašen od svojih neprijatelja i od ruke svih onih koji ih mrze (vidi: Luka 1,70.71). Novi zavjet u svom prvom poglavlju govori o Isusu, koji će „spasiti svoj narod od *grijeha* njihovih“ (Mt 1,21). To odjednom podiže sav taj predmet na mnogo uzvišeniju razinu.

No bilo to u Starom ili u Novom zavjetu, sama činjenica da je spasenje ponuđeno ukazuje na to da su oni kojima je ono ponuđeno u nekakvoj *opasnosti*: u opasnosti da *propadnu*. I, doista, 1. Korinćanima 1,18 govori o suprotnosti između „onih koji *propadaju*“ i „nas koji smo *spašeni*“; ista suprotnost, gotovo istim riječima, pojavljuje se opet u 2. Korinćanima 2,15. I opet čitamo: „Sin čovječji je došao potražiti i spasiti ono što je *izgubljeno*“ (Lk 19,10). „Gospodine, spasi nas!“, povikali su učenici zatekavši se u oluji na Galilejskom jezeru. Tu se radilo samo o oslobođenju u tome trenutku, jer se i opasnost odnosila samo na taj trenutak. Spasenje i propadanje su jasno oprečni po svome značenju.

Kao krivci, trebamo oprostjenje. Kao osuđenici, trebamo opravdanje. Kao robovi, trebamo otkupljenje. Kao neprijatelji svojim razumom i zlim djelima, potpuno otuđeni od Boga, trebamo pomirenje. Kao izgubljeni i oni koji propadaju, trebamo spasenje.

Kada smo promatrali sebe kao krivce ili osuđenike, imali smo o tome savršeno jasnu i određenu predodžbu. Vidjeli smo sebe kao optuženike pred Božjim sudištem. To je bilo kao da stojimo pred kaznenim sudom opterećeni svojim grijesima. Jednako određenu predodžbu imali smo i tada kada smo sebe smatrali zarobljenicima grijeha i Sotone ili otuđenima od Boga. Tada nam je grijeh izgledao poput tlačitelja ili pak, s druge strane, poput tamnog oblaka koji nam je onemogućavao pristup Bogu.

Sada pak moramo promatrati sebe kao izgubljene, kao one kojima prijete nebrojene opasnosti u sadašnjosti i budućnosti, uslijed čega smo u opasnosti da propadnemo. O tome ne možemo imati jednako jasnu predodžbu kao o svemu prethodnome. No ono što smo izgubili nedostatkom jasne predodžbe i određenosti, obilno nam je nadoknađeno veličinom i širinom pojma „spasenje“. Božje spasenje je oslobođenje od *svake opasnosti koja bi nam mogla prijetiti u prošlosti, sadašnjosti ili*

budućnosti.

No premda taj pojam ima tako široko značenje, ipak ne smijemo previdjeti činjenicu da on uvijek sadrži misao o oslobođenju od opasnosti; a s obzirom da je grijeh korijen svake opasnosti koja nam prijeti, Novi zavjet vrlo prikladno započinje sa spasenjem od *griehâ*. To nije samo spasenje od kazne za grijehe, nego i od snage grijehâ – pa čak i od ljubavi prema njima. Evanđelje nam ne nudi samo oslobođenje od kazne za grijehe ostavljajući nas da nastavimo živjeti pod vlašću grijeha ili uživajući u trenutnim grešnim zadovoljstvima. Ako bi bilo tako, tada to ne bi bilo istinsko spasenje, nego nešto što bi nas samo ohrabrilo – sačuvao nas Bog od toga! – da nastavimo u grijehu.

U Pismu, također, opetovano vidimo da spasenje znači oslobađanje od Božjega gnjeva. Evanđelje je „snaga Božja za *spasenje* svakomu tko vjeruje ... jer otkriva se gnjev Božji s Neba“ (Rim 1,16-18). Malo kasnije u istoj poslanici čitamo: „Po njemu ćemo biti *spašeni od gnjeva*“ (Rim 5,9). I ponovno čitamo: „Jer nije nas Bog odredio za *gnjev*, nego za postignuće *spasnja* po Gospodinu našem, Isusu Kristu“ (1 Sol 5,9). I opet, u 2. Solunjanima 2,12.13 vidimo da je spasenje izravno oprečno osudi.

Činjenica je da su Božja postupanja s Njegovim narodom, Izraelom, usredotočena na dolazak Mesije, glavna tema Staroga zavjeta. Stoga su tamo posljedice grijeha pretežno prikazane u povezanosti s provođenjem Božje *vladavine*. Kada je Izrael sagriješio, Bog je, provodeći svoju vlast, na njih doveo neprijatelje, a kada su se pokajali, On ih je spasio. Novi zavjet prikazuje *vječne* posljedice grijeha, kao i to da svaka pojedina ljudska duša potpada pod Božji sud i kaznu uslijed Božjega gnjeva s Neba. Od toga gnjeva smo mi spašeni.

U povezanosti s time, o spasenju se može govoriti kao o nečemu što pripada prošlosti i što je dovršeno, tako da vjernici mogu govoriti o sebi kao o „*nama spašenima*“. Gospodin Isus je naš osloboditelj od gnjeva što dolazi i nikada ne možemo biti sigurniji nego što smo danas, prije negoli taj gnjev u stvarnosti dođe. Kada pak mi govorimo o sebi kao o spašenima, izgleda da ipak više mislimo na činjenicu da smo nekoć bili upleteni u svaku vrst zla i onečišćenja, a sada smo spašeni iz svega toga. „Jer i mi nekoć bijasmo nerazumni, nepokorni, zavedeni; robovali smo raznim požudama i nasladama, živjeli u zlu i zavisti, odvratni, i mrzili smo jedni druge. Ali ... On nas je *spasio*“ (Tit 3,3-5).

Premda možemo govoriti o Bogu kao o Onome koji „nas je spasio“ (2 Tim 1,9), još smo uvijek u svijetu punom zavodljivosti, naša podmukla tjelesna narav je u nama, a lukavi neprijatelj Sotona je izvana. Zbog toga nam je potrebno dnevno spašavanje – spašavanje koje je praktički trajno. Pismo jasno govori o tom sadašnjem spašavanju. Gospodin Isus živi na Nebu i služi nam kao naš Veliki svećenik. On može „potpuno spašavati one koji po njemu pristupaju k Bogu, budući da on uvijek živi da ih zastupa“ (Heb 7,25).

Sadašnje spašavanje, koje trebamo i dobivamo kao vjernici, svakako je utemeljeno na Kristovoj smrti, ali u stvarnosti dopire do nas Njegovom svećeničkom službom, jer On živi za nas na visini. Mi se „spašavamo Njegovim životom“ (Rim 5,10); a kako On uvijek živi, bit ćemo potpuno spašeni. Bit ćemo spašavani do kraja, do onoga trenutka kada nestane i posljednji neprijatelj i kada nam spašavanje zauvijek neće

više biti potrebno.

Da bismo mogli iskusiti to svakodnevno spašavanje i uživati u njemu, potrebna nam je pouka koju daje Božja riječ. Sveta pisma nas mogu „učiniti mudrim za spasenje po vjeri koja je u Kristu Isusu“ (2 Tim 3,15). Sljedeći redak govori o Pismu, koje nije korisno samo za nauk, nego i „za uvjeravanje, za popravljavanje, za odgajanje u pravednosti“. To ukazuje na koju vrst spasenja je mislio Pavao kada je pisao i naglašava važnu ulogu Pisma u našem svakodnevnom spašavanju.

Kada je Pavao pisao te riječi, svakako je mislio na Pisma Staroga zavjeta, koja je Timotej poznao od malena. Ona obiluju korisnim upozorenjima za nas i ako ih uzmemo k srcu bit ćemo spašeni od tisuća zamki i opasnosti. Gotovo da ni ne treba govoriti kako ono što je Pavao ustvrdio o Starom zavjetu, jednako vrijedi i za Novi zavjet – koji neki od nas također poznajemo od malena.

U zaključku o tom svakodnevnom spašavanju u sadašnjosti mogli bismo reći da nam ono pripada kao ishod Kristova velikosvećeničkog zastupanja, kao i zato što imamo Božju riječ i posjedujemo Duha Svetoga, po kojemu je možemo razumjeti i prihvatiti njezine pouke i upozorenja.

Postoje i takvi dijelovi Pisma koji jasno govore o spasenju kao o nečemu što spada u budućnost. To je naša nada i trebamo je nositi kao „kacigu“ (1 Sol 5,8). Naša nada spasenja ostvarit će se za drugog Kristovog dolaska. Istina je da On dolazi kao sudac, ali mi ga ne očekujemo u tome vidu. Za nas je napisano da „iščekujemo Spasitelja ... koji će preobraziti ovo naše bijedno tijelo i suobličiti ga svome slavnome tijelu“ (Fil 3,20.21). Ostavljeni smo ovdje da bismo „iščekivali Njega“ kada će se „drugi put ukazati, bez grijeha, na spasenje“ (Heb 9,28).

To buduće spasenje potpuno je ovisno o završnom činu milosrđa što će ga Gospodin Isus izvršiti kao posljednji čin oslobađanja u našu korist. On će uključivati uskrsnuće umrlih svetih i uzeće živih svetih prije negoli se na Zemlju izliju sve bujice Božjega pravednoga gnjeva. Tada ćemo svi – i umrli i živi – zauvijek biti s Kristom u proslavljenim tijelima sličnim Njegovom. To će biti ono posljednje. Spasenje će u pogledu nas biti potpuno dovršeno.

Pitanja

Pavao je Filipljane opomenuo: „Sa strahom i drhtanjem poradite oko svoga spasenja“ (Fil 2,12). Kako ćete uskladiti tu opomenu s onime što smo upravo razmatrali?

Toj opomeni prethodi jedan dulji odjeljak. Želimo li znati smisao cjeline, moramo se vratiti čak na dvadeset i sedmi redak prvoga poglavlja. Vjernicima u Filipima prijetili su neprijatelji izvana i nejedinstvenost iznutra. Završetak prvoga poglavlja odnosi se na ono prvo, a početak drugoga poglavlja na ovo drugo. Prvo se daje lako riješiti. Da bi se riješilo drugo, nužno je ukazati na veliku važnost Kristova neusporedivog primjera. Sâm apostol nije više bio tamo da im pomogne, jer se nalazio u rimskom zatvoru.

U tim okolnostima morali su pokazati duhovnu odvažnost i poraditi oko svoga spasenja od prijetećih opasnosti, ali ne u vlastitoj snazi, jer „Bog je taj koji po svojoj dobrohotnosti izvodi u vama i htjeti i djelovati“ (2,13). Ako se sljedeća tri retka ostvare u njima, tada su oni zaista poradili oko svoga spasenja.

Riječ je o svakodnevnom spasenju u sadašnjosti; a ovdje je naglašena naša strana. Najprije mora doći Božja strana – Kristovo svećeništvo, Božje djelo u nama po Njegovu Duhu, poučavanje i ispravljanje Njegovom riječju. No i ljudska strana je važna. Moramo se marljivo služiti milošću koju nam je Bog priskrbio.

Na dan Pedesetnice Petar je one koji su bili uznemireni poticao riječima: „Spasite se od ovoga pokvarenoga naraštaja“; a oni koji su primili njegovu riječ bili su kršteni. U svojoj prvoj poslanici on opet govori o krštenju koje nas spašava. Što je to spasenje koje se postiže krštenjem?

To je, kao što je Petar i rekao, spasenje od „ovoga pokvarenoga naraštaja“. Jednom riječju, krštenje znači *odvajanje*. To je samo izvanjski čin, ali ipak ima to značenje. Utemeljeno je na Kristovoj smrti i uskrsnuću, jer smo „kršteni u Njegovu smrt“ (Rim 6,3) i tako smo „suukopani s Njime“ (Kol 2,12). Ništa nas ne bi učinkovitije odvojilo od sustava sadašnjeg svijeta i prerezalo naše veze sa svijetom kao smrt i ukop.

Petar i u svojoj propovjedi i u svojoj poslanici osobito pokazuje to da krštenje prekida vezu između pokajanog Židova koji vjeruje i nepokajanog mnoštva toga naroda koje ne vjeruje. To je razvidno iz Djela 2, a vjerujem i iz 1. Petrove 3,21; jer njegova poslanica naslovljena je na Židove koji vjeruju. On im govori da su vode potopa, koje su u starini prekinule vezu između vjernoga Noe s njegovom obitelji i svijeta bezbožnika, „protulik“ krštenja. Noa i njegov dom su „vodom“, ili „putem vode“, spašeni od propasti i smrti koja je došla na bezbožnu Zemlju. Oni kojima je Petar pisao bili su putem krštenja spašeni od bezbožnog mnoštva svoga naroda. Mnogo su trpjeli od toga bezbožnoga mnoštva, ali su bili spašeni od vlastite propasti, bilo u ovome životu prigodom razaranja Jeruzalema, ili u svijetu što dolazi.

Kada veliki brod tone, nije dovoljno pomoću užadi spustiti čamce za spašavanje i uskočiti u njih. Ako se užad ne presiječe, neće biti spasenja. Krštenje spašava u tome smislu da presijeca „užad“.

„Onaj tko ustraje do svršetka, bit će spašen“ (Mt 24,13). Nije li u svjetlu ovoga preuranjeno govoriti o nama kao spašenima, budući da smo još uvijek na putu prema svršetku?

Svakako da bi bilo preuranjeno AKO bi se te riječi našega Gospodina odnosile na put kojim grešni ljudi mogu primiti spasenje svojih duša. No te riječi, koje se pojavljuju u Njegovom proročanskom govoru zabilježenom u Mateju 24 i Marku 13, ne odnose se na to. Gospodin taj govor nije uputio grešnicima, nego ljudima koji su već bili dovedeni u odnos s Njim – svojim *učenicima*. U tome trenutku oni su bili predstavnici izabranog Izraelovog ostatka koji će se nalaziti na Zemlji u doba

svršetka.

„Svršetak“ u tome odjeljku ne označuje svršetak nečijeg života, nego svršetak razdoblja progonstva, kušnje i žalosti, svršetak koji će nastupiti drugim Kristovim dolaskom. Ustrajnost je glavna vrлина koja će obilježavati te svete; jer kada se Krist pojavi, njihovo će spasenje biti sigurno.

To je osnovno značenje toga odjeljka. Postoji, naravno, mnogo načina na koje taj odjeljak možemo korisno primijeniti na nas. No primjenjivati ga da bi se naučavalo kako nitko ne može biti siguran u svoje spasenje dok ne umre, nije jedan od tih korisnih načina.

Zašto je „ispovijedanje ustima“ tako nerazdvojivo povezano sa spasenjem u Rimljanima 10,10?

Zato što je spasenje pojam tako širokog značenja te, između ostalog, uključuje i oslobođenje od svijeta. Mi srcem vjerujemo u Krista kao uskrsloga iz mrtvih i to nas opravdava pred Bogom. No to oboje – vjeru i opravdanje – ljudi ne mogu vidjeti. Naše spasenje jest vidljivo, jer ono je više praktičan negoli pravni čin – mi smo doista spašeni od vlasti svijeta, tijela i đavla. Prvi korak prema takvom spasenju mora biti ispovijedanje Krista Gospodinom, i to ustima, tako da ljudi mogu čuti. Tiho ispovijedanje Krista u umu – samo u mislima – očigledno ne bi bilo dovoljno.

Razlika koja je u ovome odjeljku učinjena između vjere srca, koja vodi k pravednosti, i ispovijedanja ustima, koje vodi k spasenju, vrlo je značajna. Na taj način je naglašena osobita snaga spasenja.

Je li Kornelije, koji je bio bogobožan čovjek, trebao Petrov posjet zbog toga da bude spašen? Bilo mu je rečeno da će Petar „navijestiti riječi po kojima ćeš biti spašen ti i sav tvoj dom“ (Dj 11,14).

Nedvojbeno je bilo tako. Dok nije stigao Petar s porukom Evanđelja o uskrsnom Kristu, Kornelije u svome srcu nije mogao vjerovati da ga je Bog uskrisio od mrtvih. Ako pak je u bilo kojem smislu razmišljao o Njemu kao Gospodinu, tada je to, nedvojbeno, bilo kao o Gospodinu djece Izraelove. Petar ga je u Kornelijevu domu navijestio kao „Gospodina sviju“.

Kornelije se odvratio od svoga poganstva i bio je iskreno bogobožan; ali spasenje mu je došlo tada kada je povjerovao u uskrsloga Krista i ispovjedio ga kao Gospodina.

Ne bi li se iz toga moglo zaključiti da spasenje spada u viši red kršćanskih blagoslova koje možemo zadobiti postupno nakon obraćenja? – tako da, primjerice, nekome može biti oprosteno, a da ipak još nije spašen.

Bilo bi sasvim neutemeljeno izvući takav zaključak iz Kornelijeve slučaja. Pa ipak, ne smijemo zanemariti pouku sadržanu u činjenici da on, iako je bio bogobožan i vjerovao u Boga pa čak znao i neke činjenice o Kristovoj službi na Zemlji, nije bio spašen sve dok nije čuo i povjerovao radosnu vijest o uskrsnom Kristu i oproštenju u Njegovu imenu. Tek tada je bio oslobođen od starog sustava svijeta u kojemu je bio zarobljen te je doveden k Bogu.

Gotovo sve što smo razmatrali odnosi se na ono od čega smo spašeni. Ali za što smo spašeni?

Spašeni smo za svaki blagoslov koji nam pripada u Kristu. Ako pak pažljivo slijedimo izraze Pisma, uočiti ćemo da je spasenje većinom, ili gotovo uvijek, povezano s onime od čega smo oslobođeni; ako pak je riječ o onome u što smo uvedeni, upotrebljava se riječ „pozvani“. Bog nas je „spasio i pozvao nas svetim pozivom“ (2 Tim 1,9).

Izraelci su bili spašeni iz Egipta, kako bi mogli uživati zemlju u koju ih je Bog pozvao. Mi smo spašeni od svijeta, tijela, đavla i srdžbe Božje što dolazi, kako bismo mogli uživati u Božjem pozivu kojim nas je pozvao da budemo Njegova djeca i dijelimo buduću Kristovu slavu. Spasenje koje nam pripada u Kristu jest nešto vrlo snažno i veličanstveno i po njemu smo osposobljeni uživati u svojem pozivu. No još je veličanstvenije sve ono u što smo pozvani po suverenoj Božjoj namjeri.

Posvećenje

U Svetom pismu se mnogo govori o posvećenju, kako u Starom tako i u Novom zavjetu, i svugdje gdje se ta riječ nalazi, njezino temeljno značenje je odvajanje ili odijeljivanje. U Starom zavjetu se ta riječ često upotrebljava za stvari i za osobe. U Novom zavjetu se ona pretežno, premda ne isključivo, upotrebljava za osobe, dok njezina primjena na vjernike ima dvojako značenje – prvotno i drugotno. Mnogi ljudi imaju poteškoća stoga što je u njihovim umovima drugotno značenje istisnulo ono prvotno. Zbog toga imaju poteškoće s tim važnim predmetom.

Mnogim ljudima, možda i većini njih, posvećenje vjernikâ znači postupak kojim oni postaju sve svetiji i ugodniji Bogu; dok, zapravo, ono ponajprije znači da su nečime što je Bog učinio odvojeni za Njega pa je uslijed toga neophodan njihov rast u svetosti.

Osnovno značenje te riječi, bilo u Starom bilo u Novom zavjetu, jest odvajanje za Boga. Posvećena osoba ili stvar jest ona koja je odvojena od uobičajene uporabe kako bi postala Božje osobno vlasništvo, za Njegovu uporabu i Njemu na zadovoljstvo. Suprotno posvećenju je *obeščašćenje* ili *onečišćenje*. Svećenik se u Aronovo doba nije smio „kaljati ... ni obeščašćivati“ (Lev 21,4). Svećenici budućeg tisućgodišnjeg kraljevstva trebat će „učiti moj narod razlici između svetog i nesvetog“ (Ez 44,23). Riječ „nesveto“ znači „opće“, ili „onečišćeno“. Upravo kada je nešto dostupno općoj uporabi, ono postaje onečišćeno. To se može lako vidjeti na primjerima iz svakodnevnog života. Kad je neko zemljište otvoreno za slobodnu javnu uporabu, ono postaje „opće“ (opće društveno dobro) i odmah se moraju donijeti propisi kako bi ga se održalo urednim. Prepušteno samo sebi, uskoro bi se pretvorilo u smetlište.

U prvotnom značenju te riječi, svaki vjernik *je odvojen* za Boga. To je apsolutna činjenica. U tome smislu posvećenje je *položaj*.

U drugotnom smislu, svaki se vjernik *treba odvajati* za Boga. Tu nije riječ o posvećenju kao o položaju, nego o praktičnom, *postupnom* posvećenju.

Ono prvotno je *objektivna činjenica*, a ono drugotno je *subjektivno iskustvo* koje uvijek mora slijediti objektivnu činjenicu i proizlaziti iz nje. Dopustimo li da subjektivno iskustvo zamrači objektivnu činjenicu, kao što to mnogi dopuštaju, tada sve gubi svoje pravo mjesto i postaje zbrkano u našim umovima.

Ako netko od naših čitatelja sumnja u ono što je upravo izloženo o prvotnom značenju te riječi, neka razmotri tri činjenice.

1. Nežive stvari – žrtvenik, umivaonik i posude – bile su posvećene po Zakonu. Kod njih nije moglo biti nikakve subjektivne promjene, nikakva napretka u svetosti; ali su mogle biti postavljene u odijeljen položaj i potpuno posvećene u službi Bogu.

2. Sâm Gospodin Isus je bio „posvećen i poslan na svijet“ (Iv 10,36); a napuštajući svijet opet je rekao: „Posvećujem samoga sebe“ (Iv 17,19). U Njemu nije moglo biti nikakve subjektivne promjene, nikakva postupnog napretka u posvećenju. Njegova je svetost bila najuzvišenijeg reda, božanska i apsolutna. No Otac ga je mogao

odvojiti za Njegovo poslanje kao objavitelja i otkupitelja i tada ga poslati na svijet. Također, napuštajući ovaj svijet i ulazeći u svijet Očeve slave, On je mogao odvojiti samoga sebe u novi *položaj*, kako bi bio uzor i snaga posvećenja svojim sljedbenicima.

3. Poučeni smo da „Gospodina Boga svetimo u srcima svojim“ (1 Pet 3,15). I tu je jedini smisao „posvećenja“ odvajanje po položaju. U svojim srcima trebamo odijeliti Boga u osobit i jedinstven položaj. On treba u njima biti uzvišen bez premca.

U pogledu sebe samih moramo započeti s tim apsolutnim posvećenjem po položaju koje smo stekli Božjim činom. Ukoliko ne započnemo tako, možemo biti sigurni da ćemo imati pogrešne, možda čak i izopačene zamisli o praktičnom posvećenju koje trebamo steći, budući da ono proistječe iz onoga prvoga. Očekivano praktično posvećenje određeno je obilježjima koja mu daje posvećenje po položaju.

Posvećenje se u Bibliji prvi put spominje u vezi sa stvaranjem, kada je Bog posvetio sedmi dan u koji je počnuo (Post 2,3); a drugi put se spominje u vezi s otkupljenjem, kada je izveo Izraelce iz Egipta. Tu su bile u pitanju osobe, jer je On rekao: „Posvetite mi svakog prvorođenca“ (Izl 13,2). Onima koji su krvlju bili po položaju odijeljeni za Boga, i zbog toga što su to bili, dolikovalo je živjeti na osobit način, ili čak postati Levitima koji su kasnije stupili na njihovo mjesto (vidi Br 3,45; 8,5-19).

Slikoviti prikaz koji nam daje Knjiga Izlaska vrlo je poučan. U Izlasku 12 djeca Izraelova su krvlju jaganjca zaštićena od osude, što je tek sjena oproštenja i opravdanja koje smo zadobili po Evanđelju. U Izlasku 15 potpuno su oslobođeni iz Egipta, a faraonova moć je slomljena, što je slikoviti prikaz spasenja. Oba poglavlja zajedno, sjena su otkupljenja. Ali u Izlasku 13 imamo posvećenje. Narod opravdan krvlju odijeljen je za Boga; i On, zato što ih smatra svojim, neće dopustiti suparništvo ni sa kim tko bi tvrdio to isto. On je svoje zahtjeve postavio nasuprot faraonovim zahtjevima. Slomio je snagu Egipta, oslobodio svoj narod i doveo ga sebi. Sva njihova daljnja povijest bit će određena tom činjenicom.

U svemu tome Bog je sasvim jasno pokazao da će On narod, kada ga je naumio blagosloviti, odijeliti za sebe i neće dopustiti da on bude opći, okaljan i obeščašćen. Oni su bili posvećeni Njemu.

Kako li je samo čovjek obeščašćen uslijed grijeha! Njegov um, njegovo srce, sva njegova narav, preplavljeni su svakom vrstom zla. Ako ga milost želi zadobiti, on mora biti odvojen za Boga.

Započeli smo, dakle, ustanovivši važnu činjenicu da smo posvećeni. Pismo je sasvim određeno i jasno po tom pitanju, a primjer koji to možda najbolje pokazuje nalazimo kod Korinćana. Od svih kršćana apostolskoga doba o kojima imamo ikakvih saznanja, oni su najmanje poznati po praktičnom posvećenju. Njihovo ponašanje zahtijevalo je mnoge prijekore, koje su i dobili od apostola Pavla sasvim jasnim jezikom. Pa ipak ih on u svojoj prvoj poslanici upućenoj njima, naziva „svetima“, to jest „posvećenima u Kristu Isusu“ (1 Kor 1,2). Kasnije je u istoj poslanici, nakon što je spomenuo mnoge gadosti kojima je ispunjen poganski svijet,

rekao: „Takvi neki od vas i bijahu: ali ... se posvetiste“ (1 Kor 6,11).

Ništa ne može biti jasnije od toga. Mi ne postajemo Božji posvećeni narod postizanjem određenog stupnja praktične svetosti. Mi jesmo Božji posvećeni ljudi i to nas obvezuje na svetost ili na praktično posvećenje. Ako bi Božji put bilo ono prvo, tada bi to bilo po načelu Zakona. No Božji put je ovo drugo, i to je po načelu milosti.

To apsolutno posvećenje zadobivamo na dvojak način. Prvo: ono je po Kristovom djelu; jer „posvećeni smo prinosom tijela Isusa Krista jedanput zauvijek“ (Heb 10,10). „Zbog toga je i Isus, kako bi posvetio narod svojom krvlju, trpio izvan vrata“ (Heb 13,12). Vjerovanjem u Njega mi stojimo na temelju vrijednosti Njegove žrtve i po njoj smo potpuno odvojeni za Boga jednako kao što smo i potpuno opravdani.

Drugo: posvećeni smo Duhom Svetim. Pavao je Solunjanima u svojoj drugoj poslanici pisao: „Bog vas je od početka izabrao za spasenje u posvećenju Duha i vjeri u istinu“ (2 Sol 2,13). I Petar je u svojoj prvoj poslanici napisao: „Izabranima ... u posvećenju Duha“ (1 Pet 1,2). Duh je djelovao u našim srcima s ciljem da proizvede novo rođenje, o kojemu u Ivanu 3 čitamo da je „ono što je rođeno od Duha, duh.“ Nadalje, kada se Evanđelje prihvati vjerom, Duh prebiva u vjerniku zapečaćujući ga za dan otkupljenja. Tim pečatom vjernik je obilježen kao onaj koji pripada Bogu: posvećen je tako što je odvojen za Njega.

Pavao je Korinćanima u svojoj prvoj poslanici pisao: „Krist Isus, koji nam je od Boga učinjen ... posvećenjem“ (1 Kor 1,30). Mi smo odvojeni u Njemu, jer Njegova je krv bila prolivena za nas, a i Duha smo primili kao plod Njegova djela. I mi smo se, kao i Korinćani, „posvetili ... u imenu Gospodina Isusa Duhom Boga našega“ (1 Kor 6,11).

Nakon što smo utvrdili činjenicu da smo posvećeni u tom apsolutnom smislu, spremni smo suočiti se s našom odgovornošću u pogledu praktičnog posvećenja, koja se temelji na toj činjenici. Jedna od Gospodinovih molbi za one koji su Njegovi, prema zapisu u Ivanu 17, bila je: „Posveti ih svojom istinom; tvoja riječ je istina.“ Stoga je važno pomno promotriti Božju riječ, jer što je bolje poznamo, to će više njezina posvećujuća snaga utjecati na naše živote.

Pavao je Solunjanima pisao: „Ovo je, naime, volja Božja, to jest vaše posvećenje“ (1 Sol 4,3) pokazujući da to nije nešto proizvoljno za kršćanina, nešto što on može po vlastitoj želji činiti ili ostaviti. Štoviše, sâm Bog proizvodi to u svojim svetima i to je tako sveobuhvatno da Pavao u nastavku moli za njih: „A sâm Bog mira neka vas posve posveti“ (1 Sol 5,23). Sve što jesmo i što je povezano s nama, mora potpasti pod posvećujući dodir Boga mira.

No, s druge strane, postoji i naš dio u tome. Postoje mjere koje moramo poduzeti da bismo u tome napredovali. Moramo se „kloniti“ određenih stvari, moramo „odstupiti od nepravde“, moramo se „očistiti“ od nečasnih posuda koje naučavaju takva krivovjerja koja razaraju vjeru. Tada možemo biti posude „na čast, posvećene i korisne gospodaru“ (2 Tim 2,21).

Na taj način može se napredovati u praktičnom posvećenju. To je doista veliko djelo

koje Gospodin čini sa svojom crkvom; Njegov cilj je „da je posveti i očisti kupelju vode putem riječi“ (Ef 5,26). Djelo posvećenja i čišćenja danas se zbiva u pojedincima koji sačinjavaju crkvu.

Pitanja

U Svetom pismu nas se uvijek iznova opominje na svetost. Koja je razlika između toga i posvećenja koje razmatramo?

Zapravo nema razlike. Ista grčka riječ prevedena je s dvije riječi. Kao i kod posvećenja, tako se i tu govori o svetosti po položaju u apsolutnom smislu i o praktičnoj svetosti koja se unapređuje. Kada, primjerice, čitamo: „Zbog toga, braćo sveta, dionici nebeskoga poziva ...“ (Heb 3,1), ne smijemo shvatiti kao da to znači da su oni vrlo unapredovali u praktičnoj svetosti, nego da su, kao dionici nebeskoga poziva, bili narod odvojen za Boga. Hebrejima 5,11-14 pokazuje nam da do tada nisu baš bili mnogo unapredovali, a i tada su opomenuti neka „nastoje imati mir sa svima, i svetost“ (Heb 12,14). Sveta braća trebaju težiti za svetošću. To isto nalazimo i u prvoj Petrovoj poslanici. On veli: „Budite sveti“ (1 Pet 1,15) istim onim ljudima kojima veli: „Vi ste ... sveti narod“ (1 Pet 2,9).

Mi *trebamo biti sveti* zato što *jesmo sveti*. Svetost koja mora biti naše praktično obilježje u skladu je s onom svetošću koja nam pripada po Božjem pozivu.

Oni koji vjeruju u Krista, često se u Novom zavjetu nazivaju „svetima“. Je li uporaba toga pojma danas jednoznačna njegovoj uporabi u Pismu?

Nipošto! Danas se „svecem“ smatra nekoga tko je izuzetno svet. Rimski vjerski poglavari još uvijek proglašuju svece nakon dugotrajnog procesa koji se naziva kanonizacijom. Ako bismo rimokatolicima rekli da idemo u „posjet svetima“, vjerojatno bi pomislili da idemo na neki sveti grob kako bismo zatražili pomoć iz svijeta duhova onih koji su proglašeni svecima. Ni mnogi koji nisu rimokatolici nisu sasvim slobodni od te zamisli. Svetac nije neka osobito pobožna osoba koja nakon smrti dobiva pravo da na nekoj fresci ili slici bude prikazana s aureolom oko glave, nego običan, jednostavan vjernik – svatko tko je odvojen za Boga putem Kristove krvi i posjedovanja Duha Svetoga.

To što je svaki istinski vjernik svetac, znači da je svatko od nas odgovoran težiti za svetošću. Možda je jedan od razloga zašto je rimokatolička zamisao tako ukorijenjena taj što ona ljudima daje osjećaj da svetost nije njihova briga, nego briga tek nekolicine. Drugim riječima, ti osobiti ljudi trebaju težiti za svetošću, dok mi ostali možemo lagodno živjeti u svijetu.

Nastojmo se pažljivo držati onoga što Pismo misli o tome.

Idu li opravdanje i posvećenje zajedno?

Idu, ukoliko je riječ o položajnom posvećenju. U 1. Korinćanima 6,11, kada je u pitanju djelo izvršeno „u imenu Gospodina Isusa i Duhom Boga našega“, posvećenje se čak spominje prije opravdanja. Korinćani su bili očišćeni i odvojeni za Boga na istom temelju i putem iste snage kao što su bili i opravdani, a tako smo i mi.

S obzirom da idu zajedno, je li ispravno govoriti o posvećenju vjerom kao što govorimo o opravdanju vjerom?

U Pismu nalazimo jasnu izjavu da smo „opravdani vjerom“ (Rim 5,1), ali nigdje ne čitamo da smo posvećeni *vjerom*. No ipak, kao što činjenicu da smo opravdani spoznajemo vjerom, a ne osjećajima, tako i činjenicu da smo odvojeni za Boga spoznajemo vjerom, a ne osjećajima. Bog nas, kao one koji vjeruju u Isusa, proglašuje opravdanima i mi mu vjerujemo. On nas, kao one koji vjeruju u Isusa, proglašuje posvećenima za sebe i mi mu opet vjerujemo.

Drugačije je ako je u pitanju praktično posvećenje. Ono je progresivno i u njemu treba postojati napredak sve do kraja. Trebamo „usavršavati svetost u strahu Božjemu“ (2 Kor 7,1), a Pavao se za Solunjanje molio da budu posvećeni „za dolazak Gospodina našega, Isusa Krista.“ Svetost, naravno, nije odvojena od vjere, ali govoriti o svetosti po vjeri, kao da je samo vjera može proizvesti, značilo bi isključiti sastavne dijelove kršćanskog življenja, koje se nipošto ne bi smjelo isključiti.

Koji su ti sastavni dijelovi? Kako se proizvodi praktično posvećenje ili praktična svetost?

U posljednjem dijelu šestoga poglavlja poslanice Rimljanima, svetost je predočena kao plod našeg oslobođenja od robovanja grijehu. Sada nas „zakon Duha života u Kristu Isusu oslobađa zakona grijeha i smrti“ (Rim 8,2). Što smo više pod tim zakonom, to jest pod vlašću Duha, više ćemo uživati slobodu od vlasti grijeha. Očigledno je, dakle, da je *vlast Duha Svetoga* vrlo važan sastavni dio u praktičnom posvećenju.

Nadalje, kada se Gospodin molio za svoje, kao što je zabilježeno u Ivanu 17, rekao je: „Posveti ih svojom istinom; tvoja riječ je istina“ (17. redak). Duh Božji i Riječ Božja blisko su povezani. Oni su bili prisutni i prigodom stvaranja, kao što nam to pokazuju prva tri retka Postanka 1. Zajedno su i kod novog rođenja i, ponovno, kod praktičnog posvećenja. Možemo govoriti o *svetosti po Riječi istine* kao i o *svetosti po Duhu*.

Možemo govoriti i o *svetosti po ljubavi*, u svjetlu 1. Solunjanima 3,12-13. Kako se ljubav povećava, tako se i naša srca učvršćuju u svetosti.

Zatim postoji *svetost putem odvajanja od svega što je nečisto*, povezana s očišćenjem od svake nečistoće tijela i duha. O tome nam govori 2. Korinćanima

6,14-7,1; a to isto govori i 2. Timoteju 2,16-22, samo s nešto drugačijom pozadinom.

To su, dakle, četiri sastavna dijela kojima se, pored vjere, proizvodi svetost.

Ponekad susrećemo ljude koji govore da su „potpuno posvećeni“, u smislu da su postigli potpuno oslobođenje od nazočnosti grijeha. Postoji li u Bibliji ikakva potpora za to?

Postoji u 1. Solunjanima 5,23, što smo već naveli. Ali cjelina pokazuje da se riječ „potpuno“ odnosi na čitavog čovjeka u njegovoj trodijelnoj naravi – na „duh, dušu i tijelo.“ U Božjem milostivom djelu nema ničeg djelomičnog. Njegov posvećujući utjecaj doseže do svakog našeg dijela i nastavlja se „do dolaska našega Gospodina Isusa Krista“. Kada On dođe, posvećenje čitavog čovjeka bit će dovršeno i savršeno; ali ne ranije.

Dokle god boravimo u ovim tijelima koja potječu od Adama, grijeh je još uvijek u nama; što pak više doživljavamo Božje posvećujuće djelo, manje ćemo biti izloženi snazi grijeha. Vjernik nema isprike kada griješi, budući da ima na raspolaganju dovoljno snage koja ga može sačuvati. Pa ipak, *svi* mi često posrćemo, kao što nam veli Jakov u svojoj poslanici, i *svi* ćemo to priznati, osim ako je naš osjećaj za grijeh potpuno otupljen ili ako sami sebe varamo.

Život praktične svetosti je uistinu doličan i uobičajen kršćanski život; ali onaj tko tako živi, najmanje govori o svojoj svetosti. On ne živi sebi i ne govori o sebi. Cilj njegova života i tema njegova govora je KRIST.

Novo rođenje

U ovaj predmet uvodi nas sâm Gospodin, koji ga je stavio na samo čelo svog nauka kada je ono noću razgovarao s Nikodemom. Ivan o tome predmetu govori u uvodu svoga evanđelja (Iv 1,13), ali ga ni na koji način ne objašnjava prije trećega poglavlja. Nakon što o tome potpunije saznamo iz Gospodinovih usta, daljnje pojedinosti o tome naći ćemo u prvoj Petrovoj i prvoj Ivanovoj poslanici. Iz onoga što Gospodin govori Nikodemu, shvaćamo da na to ukazuje Ezekiel 36, premda se tamo ne upotrebljava izraz „novo rođenje“.

Nikodem je bio jedan od onih koji su vjerovali da je Isus „od Boga došao kao učitelj“. No on je to počeo pomnije istraživati te je otišao dalje negoli oni ljudi o kojima se govori na svršetku drugog poglavlja Ivanova evanđelja. Nikodem je i sâm bio „učitelj Izraelu“ i već je mnogo značilo to što je priznao Isusa učiteljem koji govori i djeluje s autoritetom koji uvelike nadvisuje njegov autoritet. No premda je to priznao, došao je kao onaj koji bi bio vrlo dobar učenik, budući da je povlaštena osoba i pripadnik najpovlaštenijega naroda. Takvom čovjeku je, dakle, objavljeno: „Ako se tko ne rodi nanovo, ne može vidjeti kraljevstvo Božje.“

Riječ koja je prevedena s „nanovo“, u ovome odjeljku znači i „odozgo“; i tako je prevedena u Ivanu 3,31 i na drugim mjestima; ali Nikodem, očigledno, nije to razumio u tom smislu, jer inače ne bi postavio pitanje koje je zabilježeno u četvrtome retku. U Luki 1,3 ista ta riječ prevedena je s „od samoga početka“, a u Djelima 26,5 s „od početka“, i čini se da u ovome odjeljku ima to isto značenje. Nikodemu je bilo potrebno rođenje koje je u samom početku trebalo biti novo. Ništa manje od toga ne bi bilo dovoljno.

On je bio rođen kao Abrahamov potomak te je tako imao izvrsno rodoslovlje. Bio je čak uzor među Abrahamovim potomstvom, ali to nije bilo dovoljno pred Bogom. Gospodinove riječi jasno ga osuđuju kao Abrahamova potomka, jer ako bi to prvo rođenje bilo dovoljno, ne bi bilo potrebe za novim rođenjem. Mi iz poganskih naroda ne možemo se dičiti da smo potomci Abrahama, Božjeg prijatelja. Mi smo samo potomci Adama, čovjeka koji je bio neposlušan i koji je pao u grijeh. Novo rođenje ne može biti manje nužno za nas nego što je bilo za Nikodema. I on je, naravno, bio Adamov potomak, kao što je to bio i Abraham.

Adamova narav izopačila se zbog njegova grijeha pa je sve njegovo potomstvo, naraštaj za naraštajem, postalo dionikom te pale i izopačene naravi. Jedan od oblika u kojima se ta izopačenost očituje jest duhovno sljepilo, i zbog toga smo potpuno nesposobni „vidjeti kraljevstvo Božje“. Kada je Isus bio na Zemlji, kraljevstvo je bilo prisutno među ljudima, jer je On bio kralj; ali ljudi to nisu mogli vidjeti bez novoga rođenja. Nikodem je u Njemu vidio samo Učitelja i morao se nanovo roditi da bi ga vidio u pravome svjetlu. Isto je i danas, iako Isus više nije ovdje. Ljudi u Njemu vide vjerskog učitelja ili reformatora, ali ne vide u Njemu Boga; niti pak, ako se nisu podvrgli tom božanskom postupku čišćenja koje je uključeno u novo rođenje, vide Božje kraljevstvo.

U Ivanu 3,5 Gospodin ide korak dalje u svome poučavanju. Mi ne trebamo samo vidjeti kraljevstvo, nego i ući u nj; a da bismo to mogli, moramo se roditi „od vode i od Duha“. Pritom je voda sredstvo, a Duh je Izvršitelj koji ga upotrebljava. Te daljnje

tvrdnje očigledno su još više zbunile Nikodema te je on s nevjericom upitao: „Kako to može biti?“ Gospodin mu je odgovorio protupitanjem: „Ti si učitelj Izraelu pa ne znaš to?“ Njegov nauk o tome predmetu nije bio nešto sasvim novo – nečuveno do toga trenutka. Korijeni toga nauka bili su u onome što su svjedočili proroci, a osobito Ezekiel u trideset i šestom poglavlju svoje knjige, gdje se spominje i jedno i drugo, voda i Duh. Iznenađujuće je bilo to što Nikodem nikada nije bio spoznao značenje te prorokove izjave.

Mnogo se raspravljalo o značenju riječi „voda“ u Ivanu 3. Vjerujem da se njezino istinsko značenje može razaznati držeći se navoda iz biblijskoga teksta na koji se Gospodin pozvao. On je, nedvojbeno, tu riječ upotrijebio kako bi upravo njome Nikodemu dao ključ koji će mu razotkriti značenje novoga rođenja. U svezi s time moramo pročitati Ezekielu 36,21-33.

Kada pročitamo taj odjeljak, uočiti ćemo da on govori o tome što će Gospodin učiniti kada na posljetku skupi svoj narod, Izrael, iz zemalja u kojima su razasuti i dovede ih u njihovu zemlju. Tada će ih On „poškropiti čistom vodom“ i bit će čisti. Sva će njihova nečistoća i ljubav prema idolima nestati, jer će im On na taj način dati „novo srce“ i staviti u njih „novoga duha“. To očišćenje posredstvom vode bit će tako korjenito i temeljito da će čitava njihova narav biti drugačija. Kada to veličanstveno djelo bude dovršeno, oni će s gnušanjem gledati na ono što su bili prije toga: „Tada ćete se spomenuti svojih zlih putova, i svojih djela koja ne bijahu dobra, i sami pred sobom ćete se gnušati zbog svojih opačina i zbog svojih gadosti“ (rd. 31). Moralna obnova će biti dovršena.

Odbacivanjem loših navika i usvajanjem dobrih, ljudi ponekad u znatnoj mjeri postignu onu vrst čudoredne promjene koja je samo površinska. Čudoredna *obnova* koju je prekeao Ezekiel ide do najdubljeg temelja; ona čovjeku daje novo srce i novoga duha, tako da on nagonski teži za onime što je dobro te hodi u poslušnosti. Dvadeset i sedmi redak to pokazuje. Nije čudno, dakle, što je Gospodin Isus to nazvao novim rođenjem: zato što to nije promjena postojeće naravi, nego udjeljivanje naravi koja je sasvim nova. On će im „dati“ novo srce; On će „staviti u njih“ novoga duha. To će biti *sasvim novi početak*.

Dvadeset i sedmi redak govori o tome da će On u onaj dan staviti „Duha svojega“ u nanovo rođeni Izrael. Premda u nekim prijevodima Biblije na tome mjestu riječ „Duh“ ne počinje velikim početnim slovom, jasno je da bi ipak trebalo biti tako, budući da se to odnosi na Duha Božjega i, stoga, to treba razlikovati od „novoga duha“ iz prethodnoga retka. Tako nam prorok jasno pokazuje da će Izraelci tek tada kada budu nanovo rođeni, i kada prime Duha Božjega, vidjeti kraljevstvo Božje i ući u nj.

Sve je to Nikodem trebao znati, premda su mu Gospodinove riječi još opsežnije objavile istinu o tome. Otkrili smo, dakle, da novo rođenje, zapravo, proizvodi Duh Božji. Onaj tko je nanovo rođen, rođen je od Duha, i ono što je rođeno od Duha, duh je po svojoj naravi i značajkama. Drugim riječima, novo srce i novi duh o kojima nam govori Ezekiel, proizvod su Duha Svetoga i dio Njegove svete naravi. Što je rođeno od tijela, tijelo je, usprkos svega što se može postići s njim u smislu prosvjećenja, obrazovanja, civiliziranja ili kristijaniziranja. Što god učinili, tijelo uvijek ostaje tijelo; ono se ne može preobraziti u duha. Duh je samo ono što je rođeno od Duha, i to ne može postojati bez novoga rođenja.

Kada je Ezekiel prorokovao da će u dan koji dolazi Bog Izraelce „poškropiti čistom vodom“ da bi bili čisti, misli onih koji čitaju te riječi vraćaju se na knjigu Brojeva, gdje se dvaput spominje škropljenje vodom. U Brojevima 8 opisan je način na koji su se čistili Leviti da bi mogli stupiti u službu. Mojsiju je bilo rečeno neka „ih poškropi vodom očišćenja“. U Brojevima 19 opisan je način na koji se bilo koji Izraelac čistio od raznih nečistoća koje su se mogle priljepiti na nj. Od pepela crvene junice trebalo je načiniti „vodu odvojenja“ i tom je vodom trebalo poškropiti onečišćene ljude i stvari. „Voda odvojenja“ koja je čistila, bila je načinjena od „pepela spaljene junice“ – tipološkoga prikaza Kristove smrti – i tekuće (ili žive) vode – što je tipološki prikaz Duha.

Prijeđimo s tipoloških prikaza iz Brojeva do proročanstva u Ezekielu, a odatle do Gospodinove objave u Ivanu 3. Povezavši sve, počinjemo razaznavati značenje „vode“. Voda je Božja riječ, koja snagu Kristove krvi, u njezinu djelovanju odvajanja i čišćenja, primjenjuje na dušu. Od te se riječi, kao i od Duha, moramo roditi želimo li ući u Božje kraljevstvo. U kasnijim poglavljima toga istoga evanđelja vidimo da Gospodin vodu povezuje sa svojom riječju na način koji dodatno potvrđuje ono što je rečeno. Usporedi prizor opisan u Ivanu 13,5-11, s Njegovim riječima: „Vi ste već čisti po riječi koju sam vam govorio“ (Iv 15,3). Sljedeća potvrda nalazi se u Efežanima 5,26, gdje su „voda“ i „riječ“ povezani kao nešto istovjetno.

Čovjek se, dakle, treba ponovno roditi na taj način da dobije novo podrijetlo. Sredstvo kojim se to postiže jest Božja riječ, koja na nas primjenjuje Kristovu smrt u njezinoj sposobnosti čišćenja; a onaj koji djeluje u provedbi toga jest Duh Božji. U Ivanu 3 voda se spominje samo jedanput: preostala pouka odnosi se na djelovanje Duha.

Kada pak pogledamo 1. Petrovu 1,22-25, vidimo da je, premda se spominje Duh, glavni naglasak na onome što simbolizira voda – Božja riječ. Mi smo se pokorili istini po Duhu i zbog toga smo očišćeni – dvadeset i drugi redak pokazuje ono što je izvršeno s naše strane. Redci dvadeset i tri i dvadeset i pet pokazuju to s Božje strane. Očišćenje je učinkovito na temelju Njegova djela u nama posredstvom Njegove riječi, koja je, kao što znamo iz Ivana 3, djelotvorna po Duhu. Rođeni smo „riječju“ („po riječi“), ali i „od“ neraspadljiva sjemena; a to dvoje ne smijemo pomiješati. „Po“ označava *sredstvo*, a „od“ označava *podrijetlo*.

Kao Adamovi potomci bili smo rođeni od sjemena koje nije samo *raspadljivo*, nego je doista nepopravljivo pokvareno. Nanovo smo rođeni od sjemena koje je *neraspadljivo* zato što je božansko.

Prorok Izaija u viđenju je vidio Slugu Jahvina, koji će morati umrijeti i uskrsnuti; i prerekao je: „Kada njegovu dušu učiniš žrtvom za grijeh, vidjet će on svoje sjeme“ (Iza 53,10).

On će vidjeti one koji su od Njega samoga dobili svoje duhovno podrijetlo. Čini se da je u ovim riječima u Petrovoj poslanici sadržana srodna misao. Kao nanovo rođeni mi imamo novo podrijetlo koje je u svojoj naravi neraspadljivo, a riječ po kojoj smo nanovo rođeni „živi i ostaje zauvijek“. To što je proizvedeno kao ishod novoga rođenja, obilježeno je ovim prekrasnim značajkama: *život, vječnost i neraspadljivost*.

Iz svega što smo vidjeli sasvim je očigledno da je novo rođenje djelo Duha Božjega u nama, koje je nužno zbog pokvarenosti naše naravi uslijed grijeha. Nije bilo dovoljno da za nas bude učinjeno djelo kojim ćemo dobiti opravdanje i pomirenje, nego je moralo biti izvršeno i djelo moralnog očišćenja, koje nas izvlači iz pokvarenosti naše naravi. Nikakvo vanjsko očišćenje ne bi pomoglo; ništa manje negoli dobivanje nove naravi koja proizlazi iz neraspadljiva izvora. Nikakvo dublje ni temeljitije očišćenje od toga ne može se zamisliti.

S odjeljka u Petrovoj prvoj poslanici i njegove tvrdnje da smo rođeni od neraspadljiva sjemena, prelazimo na 1. Ivanovu poslanicu, gdje čitamo: „Tko god je rođen od Boga, ne čini grijeh; jer sjeme njegovo u njemu ostaje i ne može grijешiti, jer je od Boga rođen“ (1 Iv 3,9). Taj redak pruža nam možda najpotpuniju objavu o ovome predmetu. Tu se ne spominje sredstvo kojim se provodi to djelo, to jest Božja riječ. Ne spominje se ni Duh Božji, koji to djelo provodi. Naglasak je usredotočen na samoga Boga kao Začetnika svega. Budući da smo rođeni od Boga, Njegovo sjeme ostaje u nama; i to je neporecivo. Postali smo dionicima Njegove bezgrešne naravi. Nanovorođeni čovjek ne može grijешiti, jednostavno zato što je rođen od Boga.

Kada tako govori, Ivan nas promatra apstraktno, u skladu sa značajkama nove naravi koju sada imamo. On s pravom čini tako, budući da ćemo, kada Bog dovrši svoje djelo na nama, biti takvi u apsolutnom, a ne samo apstraktnom smislu. Kada naša tijela budu proslavljena, nestat će i posljednji trag Adamove naravi. Na drugim mjestima Ivan nas promatra praktično i naglašava da imamo grijeh u sebi i da grijешimo (vidi: 1 Iv 1,8-2,2). Svakako da je taj praktičan pogled sasvim nužan; ali isto je tako nužno i apstraktno gledište koje razmatramo. Vrlo je važno znati za bezgrešnost naravi koju smo dobili kao oni koji su rođeni od Boga.

Ona nije samo *bezgrešna* – jer to je negativna vrлина – nego je ona i *pravedna* (1 Iv 2,29) i *ljubi* (1 Iv 3,10.11). Njezino obilježje je *vjera* (1 Iv 5,1) i *pobjeđivanje svijeta* (1 Iv 5,4). To su korisne osobine koje su neizmjerно dragocjene. Neka samo te značajke kod vjernika jasno dođu do izražaja i svim će ljudima postati bjelodano da je došlo do snažne ćudoredne obnove, da je doista izvršeno temeljito čišćenje i postignuto očišćenje.

Pitanja

U 1. Ivanovoj 1,7 čitamo o čišćenju Kristovom krvlju. Pravite li vi razliku između toga i čišćenja koje razmatramo? Ako da, u čemu je razlika?

Kristova krv znači Njegov sveti život koji je predao u smrt da bi nosio osudu koju smo mi zaslužili. Po njoj smo očišćeni u pravnom, to jest u sudbenom smislu. Čišćenje do kojega dolazi prigodom novoga rođenja, i koje se zbiva posredstvom „vode“, odnosi se na naše karaktere i uključuje činjenicu da imamo novu narav. Na taj način smo očišćeni u ćudorednom smislu. Oboje nam je potrebno i oboje imamo po milosti Božjoj.

Vi, dakle, mislite da „voda“ u Ivanu 3 nema nikakve veze s krštenjem?

Ja sam siguran da Gospodin, kada je upotrijebio riječ „voda“, nije mislio na krštenje. Jer da je to bilo značenje, ne bi bilo nimalo iznenađujuće što Nikodem ne zna ništa o tome. Ne, On je mislio na Ezekielu 36, što je Nikodem trebao znati, a to nema nikakve veze s krštenjem. Ivan 3,5 nema nikakve veze s krštenjem, jednako kao što ni Ivan 6,53 nema nikakve veze s Gospodnjom večerom, premda u oba ta vanjska obreda možemo razabrati poneki odraz istine koja je utvrđena u ovim odjeljcima. No u samim tim odjeljcima nemamo odredbu, nego *istinu* na koju se odnosi odredba.

Razmatrali smo razne izraze: „nanovo rođen“, „rođen od vode i od Duha“, „rođen od Boga“. Znače li svi oni jedno te isto?

Vjerujem da se svi ti izrazi odnose na isto, na veliko Božje djelo koje On čini u nama po svome Duhu. U Pismu ne postoje još dvije različite vrste „novoga rođenja“, tako da bi, primjerice, netko mogao biti „nanovo rođen“ prema Ivanu 3, a da ipak nije „rođen od Boga“ prema 1. Ivanovoj 3. S druge strane, svaki od tih različitih izraza ima svoj značaj i svoju snagu. Prvi ističe izvorno obilježje rođenja, drugi pokazuje tko ga vrši i čijim posredstvom, dok treći ukazuje na izvor iz kojega sve proizlazi. Vjerujem da se u ova četiri odjeljka, koji počinju s Ezekielom, može uočiti sve jasnije otkrivanje nauka.

Novo rođenje je, očigledno, Božje djelo. Proizvodi li ga Duh sâm, neovisno o naviještanju Evanđelja?

Jasan odgovor na to pitanje nalazimo u 1. Petrovoj 1, gdje veli: „Nanovo ste rođeni ... putem riječi Božje ... a to je riječ koja vam je propovijedana evanđeljem“. Koja god bila ta riječ po kojoj je Duh djelovao u prošloj rasporedbi, riječ po kojoj smo danas nanovo rođeni jest ona koja nam dolazi putem Evanđelja.

Znači li to, dakle, da smo nanovo rođeni samo jednostavnim vjerovanjem u Evanđelje? Neki smatraju da moramo vjerovati kako bismo se nanovo rodili, drugi pak da moramo biti nanovo rođeni da bismo mogli vjerovati.

Tako je. Onaj tko je sklon arminijanizmu držat će prvo gledište, a onaj tko je sklon kalvinizmu držat će drugo gledište. To u nama pobuđuje pitanje kako u svojim umovima možemo uskladiti Božju suverenost i čovjekovu odgovornost. Na ovo bismo pitanje trebali odgovoriti: „Ne, ne *jednostavnim* vjerovanjem u Evanđelje; jer ako je *samo* vjerovanjem, morali bismo isključiti čimbenike koji su još i važniji. No svakako da bi bilo jednako pogrešno ako bismo rekli da se to zbiva *jednostavno* po Duhu; jer tada bismo morali isključiti Evanđelje, koje se, prema Petrovoj poslanici, ne

smije isključiti.

Činjenica je da moramo pomno promotriti riječi našega Gospodina u Ivanu 3,8, kojima nas upozorava da je djelovanje Duha u novom rođenju nešto što je izvan naše moći poimanja. Ne možemo ga sabrati u svojim umovima, jednako kao što ne možemo ni skupiti vjetar svojim šakama. Prvi odjeljak Petrove poslanice pruža nam pogled s ljudske strane – osobito dvadeset i drugi i dvadeset i treći redak – i za to se hvataju arminijanci. Odjeljak iz Ivanove poslanice pruža nam pogled s božanske strane, i za to se hvataju kalvinisti. Mi se pak hvatamo za oboje, i ne uznemirujemo se kada ustanovimo da u svojim umovima ne možemo savršeno uskladiti te dvije strane, baš kao što ne možemo uskladiti ni objasniti božansku i ljudsku komponentu u Kristu Isusu, našem Gospodinu, ili u Pismima koja priopćuju istinu.

Nije li novo rođenje početak Božjeg djelovanja u duši? Nismo li apsolutno mrtvi, nesposobni učiniti i najmanji pokret prema Bogu dok nismo nanovo rođeni?

Svi smo mi krenuli od stanja apsolutne duhovne smrti: za nas nije postojala nada dok Bog nije počeo djelovati. Priča o Božjem djelu blagoslivljanja čovjeka započinje s Bogom, a ne s čovjekom. U to smo sigurni, kao što smo sigurni i u to da je priča o stvaranju započela s Bogom, a ne s čovjekom. Bog je prvi poduzeo nešto sa svakim od nas i Njegov je Duh počeo djelovati na naša srca, baš kao što je nekoć lebdio nad vodama. No u svjetlu Pisma vidjeli smo da to početno djelovanje Duha teško možemo nazvati novim rođenjem. Novo rođenje je, ako ga uzmemo onako kako je predočeno u Pismu, nešto što je opsežnije i složenije od toga.

Nadalje, novo rođenje nije protuteža stanju smrti, nego stanju raspadljivosti. Riječ koja se u Pismu koristi kao protuteža smrti je „oživljenje“. Novim rođenjem dobili smo narav koja ne može griješiti, i zbog toga smo „umaknuli pokvarenosti koja je u svijetu zbog požude“ (2 Pet 1,4).

Je li novo rođenje i preporod – kao u Titu 3,5 – jedno te isto?

Nije jedno te isto. Riječ koja je prevedena kao „preporod“, u Pismu se pojavljuje samo dvaput, i u oba slučaja označuje novi poredak koji će zavladatai u tisućgodišnjem kraljevstvu. U Titu 3,5 se, međutim, govori o „*kupelji* preporoda“, to jest ponovnog rođenja, i vjerujemo da, premda preporod nije novo rođenje, „*kupelj*“ jest; i taj redak misao iz Ezekielu 36,25-27 izražava novozavjetnim jezikom. Izrael će biti nanovo rođen te tako, za tisućgodišnje kraljevstvo, očišćen od sve svoje pokvarenosti. Mi ne moramo čekati da dođe taj dan. To pranje, koje je povezano s dolazećim razdobljem, u tolikoj je mjeri zahvatilo poganske Krećane da su mogli biti očišćeni – ne ostati „lašci, opake zvijeri, trbusi besposleni“ – te su zbog toga trebali „živjeti čisto, pravedno i pobožno“.

To isto pranje zahvatilo je i nas. Budući da smo rođeni od neraspadljiva sjemena, raspadljivost više ne vlada nad nama.

Oživljenje

Tek kada potpuno sagledamo svoje palo stanje, možemo pravilno shvatiti kakvu je pustoš proizveo grijeh, kao i puninu Božjeg odgovora na to, odgovora koji nam je dân u Evanđelju. Već smo vidjeli da je grijeh doveo do:

- *krivice*, i zato nam je potrebno *oproštenje*;
- *osude*, i zato nam je potrebno *opravdanje*;
- *ropstva*, i zato nam je potrebno *otkupljenje*;
- *otuđenja* od Boga, i zato nam je potrebno *pomirenje*;
- *opasnosti* raznih vrsta, i zato nam je potrebno *spasenje*;
- *obeščašćenja* i *onečišćenja*, i zato nam je potrebno *posvećenje*;
- *propadanja*, koje je prodrlo u najdublje izvore naše naravi, i zato nam je potrebno *ново рођење*.

Sada moramo vidjeti da nas je grijeh strovalio i u duhovnu smrt i da moramo biti *oživljeni* kako bismo živjeli za Boga.

Naše stanje utvrđeno je u Efežanima 2,1, gdje veli da bijasmo „mrtvi u prijestupima i grijesima“. Sljedeći redak govori o „hodanju“ u tim prijestupima i grijesima, ali smrt o kojoj je u njemu riječ, jest smrt *pred Bogom*. Oni koji su mrtvi Bogu, hode „na način ovoga svijeta“ i „po knezu vlasti zraka“, koji djeluje u „sinovima neposlušnosti“. Činjenica da smo mrtvi Bogu, u potpunom je skladu s činjenicom da smo živi svijetu i đavlu: zapravo, jedno proizlazi iz drugoga.

Ta činjenica temelj je izjave u Rimljanima 3,11, naime, da „nema ni jednoga razumnoga, nema ga tko traži Boga.“ Loše je što nema ni jednoga pravednoga (red. 10), a još je gore što nema ni jednoga razumnoga, jer to ne znači samo neznanje, nego i ravnodušnost. Najgore od svega je da nitko ne želi biti razuman ni tražiti Boga, u kojemu je pravednost, razumijevanje i život. Naravnom čovjeku nema ničega poželjnoga u Bogu. Čovjek *nije pravedan*: on *ne razumije* da nije pravedan i *ne teži* za Bogom, koji jest pravedan. Jednom riječju, on je *mrtav* Bogu.

Kada prihvatimo te ozbiljne činjenice, shvaćamo da je naša jedina nada u tome da Bog u svojoj suverenoj milosti poduzme nešto s nama. Mi smo sposobni poduzeti nešto što je zlo, ali u pogledu svega što je od Boga, mi smo mrtvi; i zbog toga On mora poduzeti prvi korak.

Bog, dakle, mora djelovati. No kako će On djelovati? Hoće li nam pomoći poboljšanje, obrazovanje ili poučavanje? Nipošto; ništa se neće promijeniti dok nas On ne oživi, jer oživljenje, jednostavno, znači davanje života.

Upadljiva je činjenica da nakon Ezekielu 36, gdje je pokazana izopačenost i moralna nečistoća u kojoj se nalazio Izrael te dano proročanstvo o novom rođenju koje im je zbog toga nužno, slijedi 37. poglavlje s viđenjem o suhim kostima u dolini. Ono ukazuje na smrt pred Bogom, u kojoj se Izrael nalazi kao narod, i prorokuje o Božjem djelu ožvjljenja koje oni moraju iskusiti prije negoli uđu u blagoslov tisućgodišnjeg kraljevstva. On će ih izvesti iz grobova među narodima u kojima se nalaze. To će biti nacionalno uskrsnuće pa Gospodin veli: „Vi ćete živjeti, i smjestit ću vas u vašu vlastitu zemlju: tada ćete znati da sam ja, GOSPODIN, to rekao i to učinio“ (red. 14). Kada jednom budu oživljeni, bit će razumni i odmah će tražiti Gospodina.

Čini se da je „vjetar“ ili „dah“ u devetome retku istovjetan „mome Duhu“ u četrnaestome. Zapravo je, u skladu s cjelinom, ista hebrejska riječ prevedena s *vjetar*, *dah* ili *duh*. Zanimljivo je usporediti te retke s Ivanom 3,8. Ondje je puhanje vjetra povezano s djelovanjem Duha prigodom novoga rođenja, a ovdje je povezano s Njegovim djelovanjem pri oživljavanju. To bi nam trebalo pokazati kako su novo rođenje i oživljenje tijesno povezani jedno s drugim, kao i da ih se ne smije razdvajati jedno od drugoga; iako ih treba razlikovati i razmatrati odvojeno, kao što su i predočeni u trideset i šestom i trideset i sedmom poglavlju Knjige proroka Ezekielu.

Ako, dakle, Ivan 3 odgovara Ezekielu 36, tada Ivan 5 odgovara Ezekielu 37. To poglavlje započinje s ozdravljenjem uzetoga čovjeka. Bilo je to kao da je svježe strujanje života ušlo u njegove nemoćne udove: uzeo je svoju postelju i hodao. Nakon što je bio optužen zbog toga čuda, Gospodin Isus je nastavio govoriti o mnogo većim djelima koja će On činiti, naime, oživljavati koga On hoće i uskrisiti sve ljude. Ono prvo je ograničeno djelo. Oni među duhovno mrtvima koji čuju glas Sina Božjega – i samo oni – biti će duhovno živi. Drugo je ono sveopće. Svi koji su u grobovima čut će Njegov glas i izići će u dvjema skupinama, jedna da bi živjela, a da druga da bi bila suđena. To će se, kao što nam je poznato iz drugih mjesta u Svetome pismu, dogoditi u različito vrijeme.

U dvadeset i prvome retku ovog prekrasnog poglavlja Ivanova evanđelja, oživljavanje je pripisano i Ocu i Sinu, dok se za djelo suda u sljedećem retku veli da je ono potpuno u Sinovljevim rukama. Sin, i samo Sin, došao je na ovaj svijet kao bi trpio i bio lišen svega. Stoga će samo Njemu pripasti pravo, dostojanstvo i čast da sudi. No u udjeljivanju života Sin djeluje po vlastitoj volji jednako kao i Otac i – gotovo da to ne trebamo ni dodati – u potpunu skladu s Ocem. I On je, jednako kao i Otac, Izvor života, što proizlazi iz dvadeset i prvoga i dvadeset i šestoga retka, koji se u tome podudaraju. Kao što u 1. Korinćanima 15,45 veli: „posljednji Adam je duh životvorni.“

U dvadeset i četvrtome i dvadeset i petome retku opisan nam je način na koji Sin u sadašnje vrijeme djeluje sa životvornom snagom. On oživljuje putem svoje riječi. Postoje oni koji doista čuju Njegovu riječ, to jest oni koji u njoj čuju „glas Sina Božjega“ te zbog toga vjeruju u Oca koji ga je poslao i žive. Oživljenje tu nije predočeno kao Sinovljevo djelo, sasvim odvojeno od uporabljenih sredstava. Kada bi bilo tako predočeno, trebalo bi pisati: „oni koji žive, čut će.“ No čitamo da će živjeti „oni koji čuju“. Život je uistinu Njegov dar, ali dobivamo ga slušanjem Njegova glasa u Njegovoj riječi.

Vjerujem da, u svjetlu ovoga poglavlja, o oživljenju možemo govoriti kao o najdubljem i najtemeljijem vidu Božjega djela u nama. Njegova važnost je takva da Otac i Sin djeluju zajedno u njegovoj provedbi, i to na osobit način. Ponekad se riječi našega Gospodina iz devetnaestoga i tridesetoga retka pogrešno upotrebljavaju: „Sin sâm od sebe ne može činiti ništa, nego ono što vidi da čini Otac“; „Ja sâm od sebe ne mogu činiti ništa.“ Te riječi ne znače da se On odrekao svake moći, kao što bi to učinio neki prorok. One, prvenstveno, izražavaju činjenicu da je Sin, postavši čovjekom, zauzeo mjesto ovisnog služenja, djelujući u potpunosti po Duhu, u pokoravanju Ocu. Ta misao je osobito istaknuta u tridesetome retku. No one isto tako ističu i činjenicu da je njegovo suštinsko mjesto u jedinstvu Božanstva bilo takvo da je Njemu bilo nemoguće djelovati odvojeno od Oca. Čini se da je ta misao više izražena u devetnaestome retku.

Promatrano iz tog unutarnjeg i skrivenog vida, čini se kao da je rekao: „Ja sam tako nerazdvojivo jedno s Ocem da je, po naravi stvari, nemoguće da bih djelovao odvojeno od Njega.“ To je uistinu bila najjača moguća potvrda Njegova božanstva. Kao što veli devetnaesti redak, Otac i Sin moraju uvijek djelovati zajedno. Tako je Gospodin prihvatio optužbu da je „izjednačivao sebe s Bogom“, i nije je samo prihvatio, nego i produbio misao o njoj. Tako, dakle, i Otac i Sin djeluju zajedno u životvornoj snazi.

U Ivanu 6,63 saznajemo da i Duh Božji oživljuje. Kada se prvi puta u tome retku pojavljuje riječ „Duh“, očigledno bi je trebalo pisati velikim slovom, dok bi je se kada se pojavljuje drugi put, trebalo pisati malim slovom. To se može usporediti s šestim retkom trećega poglavlja, gdje također postoji ta razlika. Same Gospodinove riječi duh su i život, ali sâm Duh je onaj koji oživljuje. Zbog toga možemo reći da je sva punina Božanstva – Otac, Sin i Duh Sveti – uključena u djelo udjeljivanja života takvima kao što smo mi.

Trebamo uočiti još nešto što nalazimo u Efežanima 2,5 i u Kološanima 2,13: oživljeni smo „zajedno s Kristom“. Budući da smo bili „mrtvi u grijesima i grijesima“ (Ef 2,1) i „mrtvi u grijesima i u neobrezanosti svojega tijela“ (Kol 2,13), ništa manje od oživljenja ne bi nam pomoglo. Stoga je oživljenje bilo nužno, ali nije bilo nužno da budemo oživljeni zajedno s Kristom: to je plod Božjega nauma po milosti.

Život „zajedno s Kristom“, to jest „sjedinen s Kristom“, bio je Njegov naum za nas, a to je mnogo više od onoga što je bilo nužno za loše stanje u kojemu smo se nalazili. Da bismo mogli svjesno uživati u blagoslovima, morali smo imati neku vrst života; ali život ovakve vrste je nešto najuzvišenije i najprisnije što otkupljeno stvorenje može spoznati. Zbog toga čitamo da je to oživljenje plod bogatstva Božjega milosrđa i posljedica Njegove velike ljubavi kojom nas je ljubio. Na taj je način izraženo bogato milosrđe i velika ljubav.

Mi smo stvoreni da živimo u poistovjećenosti s Kristom, budući da je naš život, kao oživjelih od mrtvih, iste vrste kao i Njegov: Njegov život je naš život. Budući da je to tako, moguće je da budemo uskrišeni i „zajedno s njime posjednuti u nebesima“ u Njemu. Budući da imamo život takve vrste, osposobljeni smo za sjedenje na tako uzvišenu mjestu. Prekrasna priča o našem oživljenju završava našim sjedenjem u nebesima, u životu Onoga koji nas je oživio.

Pitanja

U Starome zavjetu čitamo o oživljenju. Psalmist ga spominje više od deset puta u Psalmu 119. Moramo li praviti razliku između toga i onoga što nalazimo u Novome zavjetu?

Vjerujem da moramo praviti razliku. Psalmist u pedesetom retku veli da ga je Božja riječ oživjela, no ipak opetovano čezne za time da bude oživljen. Tu se ta riječ, očito, više upotrebljava u smislu buđenja na krepkiji život. U starozavjetno doba čovjek je još uvijek bio provjeravan. Zakon je bio dān da bi se njime provjerilo čovjeka i kao ishod savršene poslušnosti Zakonu bio je obećan život na Zemlji. Tek je u doba Novoga zavjeta završilo to razdoblje provjere te je čovjek i službeno proglašen mrtvim u prijestupima i grijesima. Zato se tek u Novome zavjetu pojavljuje potpuna istina o oživljenju.

Neki smatraju da je istina o oživljenju nešto do čega treba napredovati; tako, primjerice, netko može biti nanovo rođen, ali oživljenje je nešto što mora doseći mnogo kasnije, kao neka vrst vrhunca Božjeg djela u njemu. Govori li Pismo o tome na taj način?

Jasno je da ne govori. Sve dok nismo oživljeni božanskom snagom, mi smo mrtvi. To je, prije, početak Božjega djela u nama negoli njegov vrhunac. No ispravno je reći da je to istina čiju važnost sporo shvaćamo. Mi gotovo uvijek počinjemo sa shvaćanjem istine o oprostjenju grijeha i spasenju. Ova činjenica života, i to osobito života zajedno s Kristom, počinje nas zaokupljati kasnije u našem duhovnom životu. No ne smijemo samoj istini pripisivati ono što se može ispravno ustvrditi za naše shvaćanje te istine. Sama ta istina plod je božanskoga djela; naše shvaćanje te istine plod je božanskoga poučavanja.

U Ivanu 5,21 čitamo da Otac (1) podiže mrtve i (2) oživljuje ih. Je li ispravno praviti razliku između toga dvoga i, ako jest, u čemu je razlika?

Vjerujem da postoji sasvim određena razlika. U Ivanu 11,25 Gospodin Isus veli: „Ja sam uskrsnuće i život.“ Uskrsnuće je jedno, a život drugo; iako je za nas oboje tijesno povezano. Za neobraćene mrtve to dvoje će biti odvojeno. Oni će biti uskrišeni i njihova nekoć mrtva tijela će se povratiti u život, ali neće biti oživljeni, budući da će njihovo uskrsnuće biti uskrsnuće osude, a ne života, kao što pokazuje dvadeset i deveti redak. Kološanima 2,12.13 također prikazuje uskrsnuće i oživljenje kao nešto sasvim različito. Mi smo već oživljeni, ali uskrsnuće u svojoj punini nam tek predstoji. Kada dođe taj trenutak, naša će tijela biti ispunjena životom u skladu s onime što se već zbilo u pogledu naših duša.

U Rimljanima 8,11 govori se o oživljavanju naših „smrtnih tijela“. Je li to nešto što se zbiva u sadašnjosti ili će se to zbiti u budućnosti?

To će se zbiti u budućnosti. Bog „će oživjeti vaša smrtna tijela putem svoga Duha, koji prebiva u vama.“ U prethodnome retku čitamo: „Duh je život zbog pravednosti.“ Obje tvrdnje odnose se na duha što prebiva u nama. On je u sadašnjosti život za nas, što možemo praktično iskusiti. On će oživjeti naša sadašnja smrtna tijela, bilo putem uskrsnuća, za vjernike koji su umrli, ili putem preobrazbe o kojoj govori u 1. Korinćanima 15,51, za vjernike koji će živjeti kada dođe Isus.

Neki tvrde da se to oživljavanje naših smrtnih tijela odnosi na ozdravljenje od bolesti, to jest, da će nam to biti učinjeno u sadašnjosti ako imamo puninu Duha.

Da, ali oni koji tako govore umeću u ovaj odjeljak nešto čega u njemu nema. U kontekstu ovoga odjeljka ne govori se ništa o bolestima ili ozdravljenju. Oživljena će biti naša smrtna, a ne naša bolesna tijela. U našem sadašnjem stanju su naša tijela podložna smrti; kada budu oživljena, neće više biti podložna smrti. Kada bi smrtno tijelo vjernika zaista bilo oživljeno u sadašnjosti, on bi bio besmrtnan u pogledu svoga tijela; a to je nešto što ne nadilazi samo bolest, nego i smrt.

Odgovor, dakle, može biti dvojak. Prvo: u tome retku postoji jedan „ako“, ali ne ako imamo puninu Duha, nego ako Duh prebiva u nama – a činjenica je da prebiva ako smo istinski vjernici. Drugo: tu nije u pitanju ozdravljenje, nego davanje života iz božanskoga izvora. Kada je oživljeno, smrtno tijelo više nije smrtno. Savršeno je očigledno da se to još nije dogodilo ni jednom vjerniku koji živi na Zemlji. Da jest, Pavlovo smrtno tijelo bilo bi oživljeno i nitko ga ne bi mogao pogubiti. Još uvijek bi živio među nama!

Gospodin Isus, kao Posljednji Adam, oživljuje (prema 1. Korinćanima 15,45). Ispravno je, dakle, povezati to sa sadašnjošću, zar ne?

Svakako da jest. On je u tome retku suprotstavljen prvome Adamu; ne samo po tome što je On „duh“, za razliku od „duše“, nego i po tome što On nije samo „živ“, nego je i davalac života. Trideset i šesti redak toga poglavlja podsjeća nas na to da se oživljavanje primjenjuje na ono što je mrtvo. Mi smo, dakle, bili duhovno mrtvi i po Posljednjem Adamu već smo duhovno oživljeni. Kao Glava novoga pokoljenja, On je nama koji smo od Njegovog pokoljenja već udijelio život.

No nakon toga se u tome poglavlju nastavlja razmatranje naših tijela, koja su još uvijek smrtna. Lik nebeskoga Adama moramo nositi i u pogledu svojih tijela pa ćemo, stoga, doživjeti veliku preobrazbu za Gospodinova dolaska. Tada će se „ovo smrtno“ odjenuti u „besmrtno“ i to će biti oživljenje naših smrtnih tijela, o kojemu se govori u Rimljanima 8,11.

Kada to bude dovršeno i „smrt bude progutana u pobjedi“ (red. 54), djelo oživljenja na nama će biti dovršeno. Tada će se ispuniti riječ da „ćemo vladati u životu po

jednome, Isusu Kristu“ (Rim 5,17). Nećemo samo biti u životu, nego i vladati u njemu, i to zauvijek.

Dar Duha Svetoga

Razmotrili smo mnoge zastrašujuće posljedice grijeha. Preostaje nam istaknuti još jednog važnog čimbenika. On je čovjeka doveo do stanja bespomoćnosti. Mi nismo samo pali u robovanje grijehu, što smo vidjeli razmatrajući temu *otkupljenja*, nego smo potpuno lišeni snage da ugodimo Bogu ili mu služimo. Jedno je sigurno: stvorenje bi, unutar vlastitih ograničenja, trebalo savršeno služiti Stvoritelju.

Potrebna nam je snaga koja će nas, *unutar* nas samih, osloboditi od uzetosti koju je prouzročio grijeh i koja će nas, u *vanjskim* okolnostima, osposobiti za pravilno hodanje kako bismo služili Božjoj volji. Ta nam je snaga udijeljena i prekrasno je što se to zbilo nastanjanjem Duha Božjega u nama. Nama bi moglo biti dovoljno i nešto što je manje od toga, ali Bog nam nije dao ništa manje od toga. Uskrsli Krist je, odlazeći na nebo, svojim učenicima rekao: „Primit ćete silu kada Duh Sveti siđe na vas i bit ćete mi svjedoci“ (Dj 1,8). To je obećanje bilo ispunjeno deset dana kasnije, na dan Pedesetnice, kao što je zapisano u Djelima 2.

Već smo vidjeli da se u Ezekielu 36 i 37 nalaze proročanstva o djelu novoga rođenja i oživljenja koje će biti izvršeno na Izraelovu ostatku u budućnosti, čime će oni biti pripremljeni za blagoslov tisućgodišnjeg kraljevstva. U oba poglavlja spominje se i dar Duha Svetoga. „I stavit ću Duha svojega u vas i učiniti da hodite po mojim pravilima, a vi ćete čuvati moje zapovijedi i vršiti ih“ (36,27). „I stavit ću svoga Duha u vas da oživite“ (37,14). Kao posljedica toga, u Izraelu će postojati duhovni život koji će se očitovati u djelatnoj poslušnosti Božjoj volji. Oni će vršiti ono što Bog bude zapovjedio. U drugim pismima Staroga zavjeta nalaze se slična proročanstva, a osobito je značajno ono iz Joela 2, koje je Petar naveo na dan Pedesetnice, rekavši da je ono što se upravo dogodilo među njima, primjer onoga o čemu je prorokovao Joel. No vidjet ćemo da dar Duha na Pedesetnicu sadrži puninu i stalnost kakvu se teško moglo očekivati u starozavjetno doba.

Novo rođenje proizvodi Duh Sveti i kao ishod toga, kako nam pokazuje Ivan 3,6, imamo novu narav, koja je po svojoj biti „duh“. Ono što je proizvedeno djelovanjem Duha, dio je Njegove vlastite naravi. No to moramo razlikovati od Duha koji se nastanjuje u čovjeku koji već jest nanovo rođen, to jest od onoga što se dogodilo na Pedesetnicu, i zato je vrlo važno uočiti da snaga nije povezana s novom naravi koju je proizveo Sveti Duh, nego sa Svetim Duhom, koji kao osoba prebiva u vjernikovu tijelu. To je sasvim očigledno iz odjeljka u Rimljanima 7,7-8,4.

U Rimljanima 7 opisano nam je iskustvo čovjeka koji je nanovo rođen, jer posjeduje „unutarnjeg čovjeka“ koji uživa u zakonu Božjem (red. 22). Zbog toga on potvrđuje ono što je dobro te ozbiljno čezne za time, premda se osjeća nesposobnim provesti to u djelo. Tek kada u „Isusu Kristu, našem Gospodinu“ (red. 25) spoznamo Osloboditelja i u nastavku čitamo o „zakonu (ili vlasti) Duha života u Kristu Isusu“, nalazimo snagu kojom ćemo nadvladati „zakon (ili vlast) grijeha i smrti“ (Rim 8,2) i ispuniti ono što je zakon pravedno zahtijevao (Rim 8,4). Snaga koja oslobađa nalazi se u Kristu i u Njegovu Duhu koji nam je dâ.

Taj odjeljak u poslanici Rimljanima ukazuje nam na snagu koja nas oslobađa od unutarnje uzetosti koju je prouzročio grijeh, a to je, svakako, preduvjet da bismo kao svjedoci za našega uskrsloga Gospodina bili opremljeni snagom o kojoj je riječ u

Djelima 1,8 i u Luki 24,49. Misao da nam čak ni kao svetima nije dodijeljena nikakva snaga koju bismo *posjedovali u samima sebi*, trebala bi djelovati otrežnjavajuće na nas. Sva naša snaga nalazi se u *Duhu Božjemu*, koji nam je dān.

Jedanaestorica kojoj je Gospodin govorio bili su apostoli, koji čine temelj na kojemu se gradi crkva. Duh je snažno djelovao u njima i više od tri godine primali su osobite pouke kakve nijedan čovjek dotad nije primio. Pa ipak, ništa od toga nije im pružilo potrebnu snagu. Koliko god oni žarko željeli započeti veliko djelo svjedočenja, morali su mirno čekati dok im nije bio dān Duh. Do tada nisu izgovorili ni jednu riječ svjedočanstva. No *tada* su im se usta smjesta otvorila, a ishod je bio zadivljujući.

Ne smijemo previdjeti činjenicu da učenici na dan Pedesetnice nisu samo primili Duha da prebiva u njima, nego su se „*napunili Duha Svetoga*“ (Dj 2,4); a kada je vjernik napunjen Njime, u njemu nema nikakve *djelatne* sile koja bi mogla potisnuti snagu Duha. Ta ispunjenost Duhom nije trajna, kao što je to prebivanje Duha, jer je Petar kasnije *ponovno* bio ispunjen Duhom u Djelima 4,8, i *ponovno* u trideset i prvome retku toga istoga poglavlja. Kada Duh tako ispuni vjernika, tijelo u njemu je osuđeno i nedjelatno, a snazi Duha ništa se ne može oduprijeti. Stjepan to ilustrira; budući da je bio pun Duha Svetoga, bio je „pun vjere i snage“, a njegovi se protivnici „nisu mogli oduprijeti mudrosti i duhu kojim je govorio“ (Dj 6,8.10). Nesposobni oduprijeti se, pribjegli su nasilju te je njihovo kamenje nasmrt izudaralo njegovo tijelo te su tako uništili taj „hram“ Duha Svetoga.

Premda iz zapisa u Djelima vidimo da je u praksi ispunjenost Duhom bila povremena čak i kod apostola, ne smijemo zaboraviti da su u Efežanima 5,18 svi kršćani opomenuti neka se ispunjavaju Duhom. Možda nas iznenađuje što je to prikazano kao suprotnost „opijanju vinom“; ali činjenica je da vino, kada ga se pije prekomjerno, ovlada čovjekom i on bude „izvan sebe“. Sve je to odozdo i zlo je. No Duh Božji može ovladati čovjekom i dovesti ga do toga da bude „izvan sebe“ na način koji je dobar i božanski. Ono što je vrlo dobro, suprotstavljeno je onome što je vrlo zlo. Ako smo ispunjeni Duhom, očigledno je da će morati biti isključeno sve ostalo što nije On sâm ili što nije od Njega.

Upravo u svemu tome ostalome, što toliko ispunjava naše misli te zahtijeva tako mnogo našeg vremena i naše snage, nalaze se smetnje ostvarenju te snage. Pod tim ostalim ne trebamo promatrati samo ono što je očigledno zlo, nego i mnogo toga što je beznačajno i nekorisno. Zbog toga nam je upućena riječ: „Nemojte žalostiti Svetoga Duha Božjega“ (Ef 4,30). Ako ga žalostimo, mi ne gubimo njegovu prisutnost, to jest njegovo prebivanje u nama, jer gornji redak nastavlja riječima: „kojim ste zapečaćeni za dan otkupljenja“, ali gubimo mnoga dobra što ih donosi njegova prisutnost. Dok se ne odstrani to što ga žalosti, gubi se i duhovna radost i duhovna snaga. Nešto od onoga što ga žalosti spomenuto je u prethodnim redcima i u redcima koji slijede. Kako li je često Božji Duh ožalošćen zbog pakosti, ogovaranja i gorčine među svetima! Čudesno je to što se Njegova snaga, usprkos svemu tome, uopće još očituje.

Apostol Pavao je bio pozvan i spašen kako bi bio primjer nama. To znamo iz 1. Timoteju 1,16. Tako u njegovu životu službe i svjedočanstva možemo vidjeti kako je djelovala snaga Duha.

Rimljanima 15,19 pokazuje nam izvanrednu *širinu* područja njegove službe. On je od Jeruzalema pa sve okolo do Ilirika – to jest današnje Albanije – u potpunosti navijestio Evanđelje. U dvadeset i pet godina potpuno je navijestio Evanđelje ljudima koji su živjeli na području od više stotina tisuća kvadratnih kilometara. Pretežno je putovao pješice, dok bi tek povremeno putovao brodom ili jašući neku životinju. Bilo je to doista čudesno djelo, koje je moglo biti ostvareno samo po snazi Božjega Duha.

1. Korinćanima 2,1-5 pokazuje *jednostavnost* njegova propovijedanja. Pritom je isključio svu ljudsku umješnost, kako bi što jasnije bila otkrivena središnja činjenica o Kristovom križu. Njegovo propovijedanje bilo je obilježeno „očitovanjem Duha i snage“, tako da se vjera onih koji su primili njegovu poruku ne bi oslanjala na „ljudsku mudrost, nego na silu Božju“.

2. Korinćanima 3,1-6 i 2. Korinćanima 4,1-7 pokazuje nam *životvornu* snagu Pavlove novozavjetne službe. Njegovi obraćenici bili su „pismo Kristovo“ napisano „Duhom Boga živoga“; jer, veli on: „Duh oživljuje“. U tome odjeljku su život i svjetlo povezani, jer on veli: „Svjetlo spoznaje slave Božje na licu Isusa Krista“ svijetli kroz „zemljane posude, da izvanredna snaga bude od Boga, a ne od nas“.

2. Korinćanima 10,1-6 pokazuje nam snagu *duhovnog oružja* u napadačkoj borbi Evanđelja. Sotonske sile ušančile su se u ljudskim umovima i načinile utvrde ljudskih umovanja i zamisli, koje je moguće nadvladati samo takvim oružjem kojim se služi Duh Božji.

1. Solunjanima 1 i 2 daje nam prekrasan prikaz *duhovnih plodova* u karakterima i životima obraćenika kada Evanđelje ne dođe „samo u riječi, nego i u snazi, i u Duhu Svetome, i u mnogom pouzdanju.“ Solunski vjernici postali su *nasljedovatelji* Gospodina, *uzorom* svima koji vjeruju i *navjestitelji* Riječi koja ih je spasila, služeći Bogu živom i istinskom te iščekujući Njegova Sina s nebesa.

2. Timoteju 1 pokazuje nam Duha Svetoga kao „duha snage, ljubavi i razboritosti“ (red. 7), po kojemu je vjernik osposobljen za to da može imati „udjela u patnjama evanđelja po snazi Boga“ (red. 8), kao i da „čuva po Duhu Svetome koji prebiva u nama“ ono dobro što mu je povjereno (red. 14). Duh Božji je snaga za *ustrajnost* i *vjernost*.

O Božjemu daru Duha može se, kao i o daru Njegova Sina, s pravom govoriti kao o „neizrecivom“ daru (2 Kor 9,15).

Pitanja

Ispočetka se snaga Duha često očitovala u znamenjima i čudesima. Budući da je on Bog i da je nepromjenjiv, ne bi li i danas trebalo biti tako?

Bog je uistinu nepromjenjiv, ali to ne znači da On, u skladu s promjenjivim okolnostima koje nastaju među ljudima, svojom mudrošću ne može promijeniti

svoje putove i načine postupanja. On je, sasvim očigledno, postupao tako u prošlim rasporedbama. Očitovanje Njegove snage u čudesima nikada nije bilo stalno; zapravo je to bilo u samo *tri* važna razdoblja. Prvo: kada je po Mojsiju izveo Izraelski narod iz Egipta i uveo ga u Palestinu te ustanovio rasporedbu Zakona. Drugo: kada je djelovao po Iliji i Elizeju pozivajući narod da se vrati Zakonu koji je bio prekršio i svjedočeći o svojoj dobroti. Treće: kada je djelovao po Kristu te je nakon toga po apostolima bila oblikovana crkva. Praktički su se sva čudesa koja su zabilježena u Pismu dogodila u jednome od ta tri razdoblja. O Ivanu Krstitelju čitamo: „Ivan nije učinio ni jedno znamenje“ (Iv 10,41). Njegov ždrijeb pao je upravo u vrijeme koje je prethodilo trećem velikom razdoblju znamenja povezanih s Kristom.

No nisu li ta čudesna znamenja najveća očitovanja Njegove snage?

Nipošto! Učinak većine tih vidljivih očitovanja čudesne sile bio je samo za *određeno vrijeme*. U Djelima 9, primjerice, Eneja je bio podignut sa svoje bolesničke, a Košuta sa svoje mrtvačke postelje; no oboje su nakon nekog vremena opet morali umrijeti, a to je bilo kao da se čudesa nikada nisu ni dogodila. To poglavlje započinje obraćenjem Saula iz Tarza. Njegovi suputnici ostali su bez riječi od čuđenja, no ipak se čini da nisu razaznali to čudo. To je, svakako, bilo prvorazredno duhovno čudo, čiji se učinak i danas, dvadeset stoljeća kasnije, osjeća po svoj Zemlji. Svako istinsko obraćenje je čudo koje ostaje za *vječnost* – a čudesa takve vrste događaju se i danas.

Pavlovo propovijedanje bilo je u očitovanju Duha i sile. Možemo li to reći i za suvremeno propovijedanje?

Bojim se da to možemo reći samo u sasvim ograničenoj mjeri. Činjenica je da je tako mnogo suvremenog propovijedanja obilježeno upravo onime što nam Pavao veli da je on izbjegavao, kako bi njegovo propovijedanje bilo u snazi Duha. On se nije klonio samo lukavosti i izvrtanja, kako nam veli u 2. Korinćanima 4,2, nego i onoga što je ugledno, kao što je, primjerice, izvrsnost govora i ljudska mudrost.

No čini se da se i tamo gdje se Evandjelje vjerno navješćuje bez pribjegavanja tim ljudskim pomagalima, ne očituje mnogo snage. Kako to možemo objasniti?

Postoje dva odjeljka Pisma koji nam to mogu objasniti: Efežanima 4,30 i 1. Solunjanima 5,19. Duh je prečesto ožalošćen u Božjemu sluzi koji radi i zbog toga ima malo ploda u onome što radi. Čak i tamo gdje to nije tako, Duh je ožalošćen zbog stanja koje prevladava među većinom onih koji ispovijedaju da su kršćani. Tu je još i gašenje Duha uvođenjem ljudske organizacije, koja ne daje prostora Njegovu slobodnom djelovanju. Osim svega toga, postoji užasna nevjera, pa čak i potpuno nevjerstvo, kod mnogih koji ispovijedaju da su Božje slugе, koji niječu praktički sve ono što su obvezni nadasve cijiniti. Duh je *ožalošćen* i *ugašen* unutar crkve, i već sama ta činjenica dovoljan je razlog da se On sustegne od bilo kakvog većeg

očitovanja svoje sile.

No divna je činjenica da On još uvijek radi i da duše bivaju blagoslovljene, premda se Njegovo djelovanje odvija na tiši i neupadljiviji način.

Snaga za služenje – premda je važna – nipošto nije sve. Kako možemo iskusiti snagu Duha za pobjedu u svome životu?

Hodajući u Duhu, kako nam se nalaže u Galaćanima 5,16. Iz Efežanima 1,13 saznajemo da nam je On dân tada kada smo povjerovali Evanđelju našega spasenja. On nas je zapečatio kao one koji pripadaju Bogu. No obvezni smo i *hoditi* u Njemu. To znači da On mora biti izvor i snaga našega života i naših djelatnosti u praktičnom smislu. Hodanje je prva i najranija čovjekova djelatnost pa je, stoga, ono uzeto kao slikoviti prikaz naših djelatnosti. Naše misli, riječi i djela moraju biti pod upravom Duha. Tada nećemo ispunjavati želje tijela, kao što bismo inače morali činiti. To nam se veli u Galaćanima 5,17. Duh Božji ima nad nama vlast koja je nadmoćnija od privlačne snage tijela; a iskusit ćemo je ako hodimo u Njemu.

Neki od nas će reći da, premda žele „hoditi u Duhu“, ne znaju kako to treba činiti u praksi. Kako se to odvija u praksi?

Galaćanima 6,7-9 može nam pomoći odgovoriti na to pitanje. Naši životi se, u praktičnom smislu, sastoje od sjetve i žetve. To je kao da svakoga dana hodamo noseći u svakoj ruci po jednu košaru sa sjemenom. Možemo pružiti ruku u košaru tijela na jednoj strani i sijati u tijelo, ili u košaru Duha na drugoj strani i sijati u Duha. To znači da možemo udovoljavati željama koje služe samo za zadovoljenje tijela te tako sijati u tijelo, ili se možemo predati onome što je od Duha te sijati sjeme koje će donijeti plod za Njegovu slavu.

To nije nešto što Bog čini za nas, nego nešto što mi činimo sami. Čitav dan činimo to u jednome od ta dva smjera. U kojem smjeru se nalazi naš izbor? U koju košaru stalno zavljučimo ruku? Tajna se nalazi u odlučnom *odbacivanju* jednoga i u *njegovanju* drugoga.

No ipak, mnogi kršćani koji nisu skrivili teže prekršaje u svom izvanjskom ponašanju, nisu osobito obilježeni slobodom ili snagom Duha. Kako se to može objasniti?

Kod takvih je vjerojatno riječ o nedostatku usredotočenosti na ono što je Božje ili pak o lijenosti. Oni se lako dadu odvratiti onime što je beznačajno. Duh je ovdje da bi uzimao ono što je Kristovo i to pokazivao nama te On, stoga, može biti ožalošćen našom *nepažnjom* ili *tromošću*. Kada bi ti nekom poznaniku otišao priopćiti važne vijesti od dragog prijatelja, a on bi te nakon nekoliko trenutaka počeo prekidati beznačajnim primjedbama o nečem nevažnom ili bi izgledalo kao da će zaspati u

svome naslonjaču, žalostan i razočaran prekinuo bi svoje pripovijedanje.

Duh Božji osjetljiv je na ono što se odnosi na Kristovu slavu. Nepažnja će ga ožalostiti jednako kao i otvoreni grijeh. Neka bi svaki od nas zamolio Boga da mu pokaže koliko našeg duhovnog siromaštva i slabosti proizlazi iz tog nedostatka!

Novo Stvorenje

Dok smo potanko razmatrali većinu značajkâ „velikog spasenja“ koje nam je darovano, nastojali smo naglasiti kako je Bog svaku od njih osmislio tako da riješi i nadvlada neku osobitu posljedicu grijeha ili kaznu za grijeh. No kod posljednje značajke, do koje smo došli sada, to obilježje nedostaje. „Novo stvorenje“ ostavili smo za kraj, jer čini se da je to ono posljednje što nam Evanđelje donosi. No istodobno je očigledno da Bog to ne uvodi kako bi time riješio neku *našu* određenu potrebu, nego kako bi zadovoljio potrebe svoje svete naravi – to je nešto što priliči *Njemu samome*.

Posljedice grijeha bile su tako pogubne da nam je bilo *potrebno* oprostjenje, opravdanje, pomirenje, otkupljenje, spasenje i posvećenje; i sve nam je to Evanđelje donijelo kao plod djela koje je naš Gospodin Isus Krist za nas izvršio na križu. Jednako tako nam je bilo *potrebno* novo rođenje, oživljenje i dar Svetoga Duha. Do prvoga dvoga došlo je po djelovanju Duha Svetoga u nama, dok je nakon drugoga dvoga uslijedilo Njegovo nastanjivanje u nama, koje je utemeljeno na djelu izvršenom za nas. No ne bi bilo ispravno reći da je na isti način bilo *potrebno* da budemo nanovo „stvorenj u Kristu Isusu“. Taj divan događaj zbio se radi zadovoljenja Božjega srca.

I ovdje, kao i u drugim slučajevima, možemo poći u Stari zavjet i otkriti proročanstva koja nam slikovito predočuju potpunu istinu koju je moguće otkriti jedino u Novome zavjetu. Tako, primjerice, čitamo: „Jer, evo, ja stvaram nova nebesa i novu zemlju“ (Iz 65,17). Ali kada promotrimo kontekst, vidjet ćemo da ono što je prorečeno u Otkrivenju 21,1-5 ne može biti ono o čemu se govori u tome odjeljku, jer prorok nastavlja govoriti o novom stanju koje će zavladata u Jeruzalemu u doba tisućgodišnjeg kraljevstva, kada će smrt još uvijek biti moguća, dok je u prizoru opisanom u Otkrivenju, smrt odstranjena zauvijek.

Činjenica je da ovdje, kao i kod novog rođenja i oživljenja, Bog nagovješćuje svoju misao već u Starom zavjetu, ali na ograničen način, primjeren rasporedbi u kojoj je glavni značaj imala Njegova vladavina na Zemlji. U sadašnjem razdoblju Evanđelja život i neraspadljivost potpuno su objelodanjeni, a u povezanosti s njima očitovala se i Njegova cjelokupna misao i postupanje – kako u pogledu Kristova djela za nas, tako i u pogledu djela Duha u nama. Novi zavjet ne završava s razdobljem tisućgodišnjeg kraljevstva, nego nas vodi do vječnoga stanja.

Novo stvorenje prvi put se u Novome zavjetu spominje u 2. Korinćanima 5,17, gdje vidimo da mu pripada svatko tko je „u Kristu“. U tome retku riječ je o „novome stvorenju“, a ne o „novome stvoru“. Čini se da je Pavlov govor ovdje vrlo odlučan i jasan. On, kao netko tko kliče toj slavnoj činjenici, potpuno izostavlja pomoćni glagol „je“ (u izvorniku) te izjavljuje: „Ako je tko u Kristu – novo stvorenje!“ Ako smo u Kristu Isusu, tada u to nije uključeno ništa manje od toga.

To da je vjernik u Kristu Isusu i da za njega nema više nikakve osude, sasvim je jasno rečeno u Poslanici Rimljanima, ali potpunu primjenu te činjenice nalazimo tek u ovome odjeljku. Mi smo *u* Njemu zato što smo *od* Njega, i to po djelu samoga Boga. To postaje sasvim očigledno na temelju Efežanima 2,10: „Njegovo smo djelo, stvoreno u Kristu Isusu.“ Staro stvorenje, o kojemu čitamo u Postanku 1, bilo je

Božje djelo stvoreno po Sinu. Ono je bilo stvoreno *po* Njemu, ali nije stvoreno *u* Njemu, kao što je to novo stvorenje, barem što se tiče nas samih. Grijehu je bio omogućen ulazak u staro stvorenje, ali on nikada neće ući u novo stvorenje, čiji život i narav potječe od Krista.

Odjeljak u 2. Korinćanima 5 pokazuje da postoji vrlo tijesna povezanost između pomirenja i novoga stvorenja. Prvo je jedan od plodova Kristova djela za nas, drugo je plod Božjega djela u nama. No činjenica da je Bog „Njega koji nije upoznao grijeha, zbog nas grijehom učinio“, s kojom završava to poglavlje, temelj je na kojemu počiva novo stvorenje jednako kao i pomirenje. Da bi novo stvorenje moglo biti uvedeno na pravednoj osnovi, morala je u potpunosti biti zadovoljena svaka obveza i riješeno cjelokupno stanje prvoga stvorenja.

U svezi s novim stvorenjem nije se krpalo ono staro. Ono je prošlo i nastalo je sve novo, u potpunosti „od Boga“. Nekoć je i sâm Krist zakoračio u okolnosti staroga stvorenja, kada je boravio među nama „po tijelu“, premda je Njegovo tijelo bilo sveto i bez ijednog traga grijeha. Sada je On, u svojoj slavi kao Uskrsli, ušao u okolnosti novoga stvorenja i novo stvorenje proizlazi iz Njega kao Glave.

No čini se da je glavna misao ovoga odjeljka djelovanje novoga stvorenja u nama samima i na nas osobno. Mi Krista poznajemo na nov način, sve nam je postalo novo, naši životi usmjereni su u sasvim novi tijek, tako da ne živimo samima sebi, nego Njemu – sve to zato što je Bog u nama stvorio novo stvorenje. Za prikaz toga možemo uzeti apostole, to jest to kakvi su *bili* u evanđeljima i kakvi su *postali* u Djelima. Između toga dvoga nastalo je novo stvorenje tako da je Posljednji Adam dahnuo u njih (Iv 20,22) i u njima se nastanio Duh (Djela 2). Ranije su ga poznavali po tijelu, a sada su ga poznavali po Duhu Božjemu. Nedvojbeno je došlo do promjene *Njegova* stanja, ali ne smijemo previdjeti i veliku promjenu *njihova* stanja.

Ta misao istaknuta je u činjenici da je o nama rečeno: „Tako mi ... *nikoga* ne poznajemo po tijelu.“ Kod mnoštva ljudi nema nikakve promjene *njihova* stanja; jedina promjena postoji *u nama*. Zato što smo novo stvorenje u Kristu, mi svakoga poznajemo na nov način. Na sve ljude i na sve ostalo gledamo – ako možemo reći tako – očima novoga stvorenja.

Ono što smo upravo razmatrali jest novostvoreni um u svetima, dok nam Efežanima 2,10 pokazuje *praktično djelovanje* novoga stvorenja. Stvoreni smo „za dobra djela“ u kojima Bog želi da hodimo. U drugom poglavlju svoje poslanice Jakov ne govori o dobrim djelima, nego o djelima vjere; a to znači o djelima koje proizvodi *vjera* očitujući tako *samu sebe* pred ljudskim očima. No ovdje imamo *dobra* djela, to jest, djela koja izražavaju Božju dobrotu. Budući da smo Božje djelo, stvoreno po Njemu u Kristu Isusu, imamo unutarnju sposobnost činiti tako uzvišena dobra djela i naša je obveza da ih činimo. Krist je savršeno činio ta dobra djela, a mi, kao oni koji su stvoreni u Kristu, trebamo hoditi u njima, to jest u djelima iste vrste, premda ih ne možemo činiti u istome obimu kao što ih je činio On.

Ono što nalazimo u Efežanima 4,21-24 i Kološanima 3,10, u skladu je s ovime što smo rekli. Prvi odjeljak sukladan je s drugim, budući da veli „da ste *odložili* ... i da ste se *obnovili* ... i *odjenuli se*“ (JND). To znači da se u oba odjeljka promjena do koje je došlo promatra kao *dovršena* u svakom vjerniku. Ranije smo pripadali redu starog

čovjeka i nosili njegove izopačene značajke, a sada pripadamo redu novoga čovjeka i nosimo njegove značajke: svetost, pravednost, istinu. To nije samo nešto izvanjsko, jer je obnovljen sâm *duh* našega *uma*. Premda odjeljak u Kološanima sadrži određene razlike u odnosu na onaj u Efežanima, i on o novome čovjeku govori kao o *stvorenom*.

Zbog toga što smo odjenuli te značajke novoga stvorenja, moramo se ponašati onako kako je pokazano u oba odjeljka. Ono što moramo potpuno odbaciti i ono što trebamo njegovati određeno je značajkama koje nosimo po djelu Božjeg novog stvorenja.

Možemo otići korak dalje te u svjetlu Efežanima 2,15 crkvu smatrati proizvodom Božjeg novog stvorenja. Bog po Evanđelju poziva ljude između Židova i pogana te od jednih i drugih stvara „jednoga novoga čovjeka“. Riječ prevedena s „načiniti“, zapravo je riječ koja znači „stvoriti“. Taj jedan novi čovjek je Božje stvorenje po Gospodinu Isusu, jer u tome retku je On taj koji čini. On „u sebi“ stvara toga jednoga novoga čovjeka, koji predočuje crkvu. Stoga i o crkvi, kao i o svakom pojedinom vjerniku, možemo govoriti kao o novom stvorenju u Kristu Isusu.

Naposljetku, u Otkrivenju 21,1-6 obznanjeno nam je da će nastati novo nebo i nova zemlja te će usred tog novog Stvorenja crkva, kao novo stvorenje, imati svoj vječni dom. Kada On bude živio s ljudima, ona će biti „Božje Prebivalište“.

Pitanja

Je li ispravno, kada govorimo o novom stvorenju, riječi „stvoriti“ pridati isto doslovno i potpuno značenje kao što joj dajemo kada govorimo o stvaranju iz Postanka 1?

Vjerujem da jest. Jedina poteškoća koja se može pojaviti u svezi s time vjerojatno proizlazi iz činjenice da se djelo Božjeg novog stvaranja još nije dotaklo ničeg materijalnog oko nas. Ono je do sada djelovalo na *nas* samo duhovno: obnovljeni smo u *duhu* svoga *uma*. Sasvim je sigurno da još nismo nanovo stvoreni u pogledu naših tijela pa Pismo, vjerojatno upravo zbog toga, veli da smo „obnovljeni u duhu svoga *uma*“, a ne „obnovljeni u svome umu“; jer um se ne može sasvim odijeliti od mozga, koji je dio našega tijela. Kada budemo u svojim proslavljenim tijelima, suobličenima Kristovu tijelu, i prebivali u novome nebu i novoj zemlji, vidjet ćemo da je riječ „stvorenje“ jedina prikladna riječ koja se može upotrijebiti za to. No ono što smo danas u duhovnom smislu, kao plod Božjega djela, u suštini je isto to. Bog tako kaže i mi to možemo s radošću vjerovati.

Spomenuta je činjenica da smo stvoreni „u Kristu Isusu“. Može li se u tome vidjeti postojanost novoga stvorenja?

Svakako, ali vjerujem da može i mnogo više. Budući da je stvoreno u Njemu, bit će

postojano kao što je i On postojan; ali će nositi i Njegove značajke u svemu drugome. Ono potječe od Njega, jer je On izvor iz kojega ono izvire. On je „početak, prvorođeni od mrtvih“ (Kol 1,18), „početak Božjega stvorenja“ (Otk 3,14). Čak i ono neživo novoga neba i nove zemlje izviraće od Njega; ali mi smo stvoreni u Njemu u dubljem smislu. On je u svom uskrsnom tijelu ušao u Nebo, a mi smo sada ljudi Njegova reda, koji imaju udio u Njegovu životu, „svi smo od jednoga“, kako nam se veli Hebrejima 2,11. Zbog toga je crkva Njegovo tijelo, jer On u njoj poprima svoj skupni izražaj. Novo stvorenje bit će izražaj Krista i postojano kao i On.

U Hebrejima 8,13 ukazano je na to da je zbog uvođenja novoga saveza učinjen zastarjelim onaj prvi savez te se na temelju toga zaključuje: „A ono što stari i zastarijeva, blizu je nestanku.“ Možemo li na isti način razmišljati i o novom stvorenju?

Vjerujem da možemo, možda samo s tom razlikom da nisu sva nebesa koja su stvorena u Postanku 1 bila dodirnuti grijehom te, uslijed toga, neće sva biti nanovo stvorena. Sve što je bilo pokvareno grijehom, staro je i blizu nestanku. To ne može biti riješeno ničim manjim nego novim stvorenjem, baš kao što ni naše današnje duhovne potrebe ne mogu biti zadovoljene ničim manjim od toga; jer sve mora biti uzdignuto do razine Božjih misli. U načelu je to danas onako kao što vidimo u Galaćanima 6,15. Galaćanima je bilo rečeno neka prekinu s odredbom o obrezanju, koje se provodilo pod Zakonom. Svaka takva odredba ili neki drugi tjelesan propis, danas, naime, nema nikakva značaja. Ona je mogla biti dobra sve dok je čovjeku bio priznat njegov položaj pred Bogom „u Adamu“, ali „u Kristu Isusu“ ne vrijedi ni obrezanje ni neobrezanje; jedino što vrijedi jest novo stvorenje. Zbog onoga što Bog jest, sve što je jednom bilo dodirnuti ili zamrljano grijehom mora nestati i biti zamijenjeno novim stvorenjem.

Treba li prizore novoga stvorenja, koji su proročki predočeni u prvim redcima Otkrivenja 21, razlikovati od prizora blagoslova tisućgodišnjeg kraljevstva, o kojima su toliko govorili proroci?

U tome poglavlju Otkrivenja jasno se razlikuju dva prizora. U redcima 1-8 riječ je o vječnom stanju, dok nam redci 9-27 daju detaljan opis nebeskog Jeruzalema u njegovu odnosu prema Zemlji u tisućgodišnjem kraljevstvu. Zbog toga u drugom odjeljku čitamo o zemaljskim narodima i kraljevima te o zidovima i vratima, koji će sve što je nečisto zadržati vani. To, svakako, pretpostavlja da će postojati ono što onečišćuje i što bi moglo ući. U prvom odjeljku je iz Božjeg neuprljanog novog stvorenja nestao svaki grijeh, i žalost, i smrt te se sve zlo nalazi pod Božjom osudom, odvojeno i sabrano na mjestu koje mu je određeno.

Narodi postoje samo kao ishod Božje osude nad ljudima u Babelu; zato će i oni nestati i Bog će se vratiti svojoj prvotnoj namisli, naime, da živi samo s ljudima. On će sa svetom slobodom živjeti s njima kao njihov Bog, jer će tada, kao što nam veli 2. Petrova 3,13, pravednost „prebivati na zemlji“, a ne samo „vladati na zemlji“ kao u tisućgodišnjem kraljevstvu. Sve dok postoji nešto što izaziva ili čini upitnom njezinu

neprikosnovenost, ona mora vladati; kada se ukloni i posljednji prigovor, ona će prebivati u neometanom miru.

Hoće li u novom stvorenju nestati sve razlike među ljudima?

Možda hoće na novoj Zemlji, ali to ne možemo tvrditi sa sigurnošću. No svakako će uvijek postojati razlika između onih koji će imati sjedište na Nebu i onih koji će imati sjedište na Zemlji. Tada će Sveti grad, koji simbolički predočuje crkvu, biti Božje prebivalište.

U 1. Korinćanima 15, gdje čitamo da smo već oživljeni po Posljednjem Adamu, vidimo i to da će Njegovo veliko djelo s nama biti dovršeno kada budemo „nosili lik nebeskoga“. Čudesna je i veličanstvena činjenica da ćemo mi koji pripadamo crkvi, u to novo stvorenje ući suobličeni našoj Glavi čak i pogledu svojih tijela. To se ne govori ni za koga drugoga, osim za nebeske svete.

U 1. Korinćanima 15 govori se, zapravo, o oživljenju, premda smo se mi osvrnuli na taj odjeljak u povezanosti s novim stvorenjem. No to nas upravo navodi da se upitamo koji je odnos između toga dvoga, kao i između svih tema koje smo razmatrali. Kako ih možemo sve povezati?

Postoji mnogo toga što je povezano s našom najsvetijom vjerom i što je potpuno izvan dosega naših snaga, i ovo je jedno od toga. Mi promatramo svojega Gospodina Isusa, priznajemo Njegovo božanstvo i, istodobno, Njegovo pravo čovječstvo, no ipak naši umovi nisu u stanju objasniti kako se to dvoje može povezati. Vidimo Božju suverenost, koja se jasno naučava u Pismu, i odgovornost čovjeka, koja se jednako tako jasno naučava, no ipak ne znamo kako to dvoje točno povezati jedno s drugim. Ta naša nesposobnost nas ne uznemiruje. Mi to čvrsto vjerujemo, jer vjera dolazi od Boga. Kada bismo sve to mogli obuhvatiti svojim ograničenim umovima, bio bi to dokaz da to nije božansko.

Kako ćemo, dakle, povezati sve ono što smo ukratko razmatrali? To možemo učiniti samo djelomično, nipošto u potpunosti, osobito kada je riječ o djelu koje se vrši u nama. Dosadašnji pokušaji da se to učini, često su, kao što bi se moglo i očekivati, dovodili do beskorisnih raspra. Ponavljam: ne možemo pojedinu istinu vidjeti sa svih strana odjednom, baš kao što odjednom ne možemo vidjeti ni sve četiri strane kuće.

Uvjereni smo u to da istina jest jedna. Priopćena nam je u više dijelova, i dok u Pismu promatramo te dijelove, bit ćemo poučeni i to će nam koristiti. Ako propustimo razlikovati ono što se razlikuje, i sve to pomiješamo u nekakvu nepreglednu cjelinu, izgubit ćemo mnogo. Ako pak, s druge strane, oštro razdvajamo i raščlanjujemo različite dijelove, ubrzo ćemo pasti u zabludu, jednako kao i ako pokušamo stvarati teorije o redoslijedu kojim se oni zbivaju.

Mi razlikujemo bez razdvajanja te tako potpunije razumijemo kako je bogato i

raznovrsno to veliko spasenje koje nam je darovano. A što bolje razumijemo, naša će srca biti to više potaknuta na slavljenje i zahvaljivanje Bogu.